

DRAUGAS

PERIODICALS
June 16,
Vol. LXXXVIII

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

PENKTADIENIS - FRIDAY, BIRŽELIO - JUNE 16, 2000

*****MIXED ADC 200
S174 P7 GRATIS
THE LIBRARY OF CONGRESS
EUROPEAN READING ROOM
Serials Division
Washington DC 20540-4830

NEWSPAPER - DO NOT DELAY - Date Mailed 06/15/00

UŽSIENIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS

4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629

TEL: 773-585-9500 • FAX: 773-585-8284 • DRAUGAS@EARTHLINK.NET

Nr. 118
Kaina 50 c.

Investuotojai nusivylę „Lietuvos telekomo“ akcijomis

Vilnius, birželio 12 d. (BNS) — „Lietuvos telekomo“ akcijos, pirmadienį sėkmingai debiutavusios Nacionalinėje vertybinių popierių biržoje (NVPB), netrukus tapo nusivylimo objektu — jų kaina krito, o apyvartos sumažėjo.

Baigiantis trečiadienio prekybai, už „Lietuvos telekomo“ akcijas biržoje mokėta po 3 litus — 4,76 proc. mažiau nei viešojo pasiūlymo kaina (3,15 lito), kuria vyriausybė pardavė 25 proc. telekomo akcijų paketą.

Finansų maklerio įmonės (FMP) „Suprema“ atstovas Arvydas Jacikevičius teigė, jog trečiadienio prekybos rezultatai leidžia tikėtis, kad telekomo akcijų kaina normalizuosis ties 3 litais.

Kai kurių stebėtojų teigimu, „Lietuvos telekomo“ akcijų kainos kritimą galėjo paskatinti Estijos investuotojai, akcijas įsigiję už skolinčius pinigus.

Lietuvoje nepasikartoję Estijos telekomo istorija, kai jau pirmomis prekybos dienomis akcijų kaina šoktelėjo nuo 85 iki 112 Estijos kronų. Todėl, anot finansistų, Estijos investuotojai, nesulaukę planuotų uždarbių ir bijodami patirti daugiau nuostolių, skuba atsikratyti, jų manymu, rizikingos investicijos.

„Hansabanko“ makleris Tomas Andrejauskas skeptiškai vertino kalbas apie Estijos investuotojų vaidmenį telekomo akcijų kritimui. „Akcijos buvo išparduodamos, tačiau nauju tuo kaltinti tik estus. Kaina krito ir Londone, praktiškai prekyba Londono biržoje diktavo kainas ir Lietuvoje, tačiau nejaugi ir ten akcijas pardavinėjo estai?“, klausė T. Andrejauskas.

Beveik visi kapitalo rinkos dalyviai piktinosi „Lietuvos telekomo“ privatizavimo patarėjų, nevykdančių įsipareigojimo palaikyti telekomo ak-

cijų kainą rinkoje, veiksmais.

Vieno privatizavimo patarėjų banko CAIB atstovas Baltijos valstybėse Tomas Marcininkas antradienį sakė nežinąs, ar privatizavimo patarėjai bando palaikyti telekomo akcijų kainą rinkoje. Jis taip pat atsisakė komentuoti akcijų kainos kritimą.

„Lietuvos telekomo“ akcijų įvertinimas atitinka nūdieną

Tuo tarpu ministras pirmininkas Andrius Kubilius teigia negalįs sutikti su kai kurių parlamentarų nuostata, kad vyriausybė „Lietuvos telekomo“ akcijas pardavė ypač žema kaina ir kad dėl to Lietuvos gyventojai ir valstybė patiria ypatingų nuostolių.

„Kaip rodo šios savaitės situacija Lietuvos vertybinių popierių rinkoje, praėjusios savaitės pabaigoje įvertintos „Lietuvos telekomo“ akcijos atitinka šiandieninę situaciją rinkose“, sakė A. Kubilius Seimo posėdyje, kur 13-kos opozicinių frakcijų atstovaujanti parlamentarijė buvo pakviestas paaiškinti telekomo akcijų pardavimo aplinkybes.

Premjeras sakė, kad tai yra pirmasis stambios Lietuvos firmos akcijų pardavimas atviroje rinkoje. „Gavome rinkos įvertinimą. Jis yra toks, koks yra. Sakyti, kad jis yra per didelis ar per mažas — būtų tiesiog neteisinga“, sakė A. Kubilius.

Jis pažymėjo, kad situacija rinkose ir „Lietuvos telekomo“ akcijų vertė atiteityje taip pat gali būti sunkiai nuspėjama, ypač todėl, kad artėja telekomo monopolio panaikinimas. Daugelis investuotojų, vertindami akcijų kainą, nurodė, pasak jo, ir bendras Lietuvos ekonomikos problemas, taip pat pabrėždami artėjantį rinkos rinkimus, tai irgi neprieidėjo papildomų taškų prie akcijų vertės.

Seimas nepritarė socialliberalų idėjai mažinti gynybos lėšas

Vilnius, birželio 15 d. (BNS) — Seimas ketvirtadienį galutinai „paskandino“ Naujosios sąjungos (NS, socialliberalų) pasiūlymą sumažinti gynybos išlaidas švietimo naudai.

Socialliberalų parengtais 2000 metų valstybės ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo pakeitimais buvo siekiama papildomai 147,7 mln. litų iš valstybės biudžeto suteikti švietimo bei mokslo ir studijų sistemai.

Šią idėją savo parašais, pasinaudodami konstitucine teise rengti įstatymą, parėmė per 80,000 Lietuvos piliečių.

Ketvirtadienį visuotiniame posėdyje už Naujosios sąjungos ir parašų rinkime dalyvavusių piliečių idėją balsavo 12 Seimo narių, prieš — 64, susilaikė 1.

Pasisakant dėl balsavimo motyvų, projektą parėmė socialliberalas Rolandas Zuza, Naujosios demokratijos partijos pirmininkė Kazimiera Prunskienė, LDDP frakcijos narė Irena Šiaulienė. R. Zuza teigė, kad arti 100,000 piliečių, įgyvendinusių savo teisių teikti įstatymų projektus, idėja iš pat pradžių buvo svarstoma politizuotai ir neargumantuotai. Pasak R. Zuza, Naujoji sąjunga siūlys atlikti patikrinimą dėl neracionalaus lėšų panaudojimo Krašto apsaugos ministerijos vykdomose statybose. K. Prunskienė ragino geriau subalansuoti valstybės išlaidas,

valdybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo pakeitimais buvo siekiama papildomai 147,7 mln. litų iš valstybės biudžeto suteikti švietimo bei mokslo ir studijų sistemai.

Šią idėją savo parašais, pasinaudodami konstitucine teise rengti įstatymą, parėmė per 80,000 Lietuvos piliečių.

Ketvirtadienį visuotiniame posėdyje už Naujosios sąjungos ir parašų rinkime dalyvavusių piliečių idėją balsavo 12 Seimo narių, prieš — 64, susilaikė 1.

Pasisakant dėl balsavimo motyvų, projektą parėmė socialliberalas Rolandas Zuza, Naujosios demokratijos partijos pirmininkė Kazimiera Prunskienė, LDDP frakcijos narė Irena Šiaulienė. R. Zuza teigė, kad arti 100,000 piliečių, įgyvendinusių savo teisių teikti įstatymų projektus, idėja iš pat pradžių buvo svarstoma politizuotai ir neargumantuotai. Pasak R. Zuza, Naujoji sąjunga siūlys atlikti patikrinimą dėl neracionalaus lėšų panaudojimo Krašto apsaugos ministerijos vykdomose statybose. K. Prunskienė ragino geriau subalansuoti valstybės išlaidas,

Nuotr.: Birželio 14 dieną Gedulo ir vilties dienos minėjime Vilniuje, Lukiškių aikštėje, valstybės himną gieda (iš kairės į dešinę) Lietuvos kariuomenės vadas Jonas Kronkaitis, kultūros ministras Arūnas Bekša, prezidentas Valdas Adamkus, ministras pirmininkas Andrius Kubilius, Seimo pirmininkas Vytautas Landsbergis, Vilniaus apskrities vadovas Alis Vidūnas ir Seimo narys, buvęs politinis kalnys Antanas Stasiškis. Gedimino Žilinsko (Elta) nuotr.

Lietuva privalo būti pasiruošusi ginti savo laisvę

Vilnius, birželio 15 d. (BNS) — Lietuvos okupacijos pradžios 60-asis sukakties dieną Seimo pirmininkas Vytautas Landsbergis paragino Seimą vieningai atmeti, provokacinį pasiūlymą atimti finansavimą iš Lietuvos kariuomenės.

Ketvirtadienio rytiniame visuotiniame posėdyje V. Landsbergis perskaitė kalbą, skirtą Okupacijos ir genocido dienai.

„Šiandien ir istorikai, ir politikai sutinka, kad reikėjo priešintis, todėl turime ir konstitucines nuostatas apie kiekvieno piliečio pareigą priešintis, ir joks pareiškimas, jokia valdžios grandis neturi igaliojimų kapituliuoti tautos vardu“, sakė V. Landsbergis.

Savo kalboje jis išsamiai dėstė istorinę tiesą, kodėl 1940 metais tuometinė Lietuvos vyriausybė „galutinai pakrikko, nepajėgė daryti reikiamų sprendimų“. „Likiminė valstybės drama, ištikusi Lietuvą prieš 60 metų, reikalauja nuolat mąstyti ir suvokti, kokia būna palaipsniui kapituliacijos metodika ir kaina“, sakė V. Landsbergis. Anot jo, okupacijos „istorinė atmintis“ padėjo Lietuvai 1990-1991 metais, kai atsikūrusi Lietuvos

kad deramos lėšos būtų skirtos ir švietimui, kuris yra vienas valstybės vidaus saugumo garantų.

Įstatymo projektą kritikavę valdanciosios daugumos nariai — premjeras Andrius Kubilius, Biudžeto ir finansų komiteto pirmininkas Juozas Listavičius, Seimo pirmininko pavaduotoja Rasa Juknevičienė, Krikščionių demokratų frakcijos narys Algirdas Patackas — šį pasiūlymą vertino kaip populistinį ir neatsakingą.

A. Kubilius teigė, Naujosios sąjungos idėja, pateikta Seimui dar prieš savivaldybių tarybų rinkimus, turėjo ryškų rinkimų kampanijos atspalvį. R. Juknevičienė teigė, jog Vakarai jau reikią susirūpinti, kaip keistųsi Lietuvos integracijos į NATO politika, jeigu Seimo rinkimuose pergalę iškovotų Naujoji sąjunga.

Socialliberalai dabar yra viena populiariausių politinių jėgų ir greičiausiai turės didelę įtaką sudarant vyriausybę po Seimo rinkimų šį rudenį.

Prezidentas ragina visus atsigręžti į tikrąją Lietuvą

Vilnius, birželio 15 d. (BNS) — Prezidentas Valdas Adamkus, sveikindamas „Santaros“ organizaciją, ragino piliečius atsigręžti į tikrąją Lietuvą.

„Santaros“ organizacija, teigė, kad organizacijos šūkis „Veidu į Lietuvą“ tampa svarbiu Lietuvos žmonių, intelektualams bei politikams.

„Iš tiesų, turime atsigręžti veidu į realią Lietuvą, į realias, skaudžias jos problemas ir mėginti realiomis priemonėmis šias problemas spręsti“, ketvirtadienį konferencijoje Vilniuje sakė V. Adamkus.

Jis pažymėjo, kad „Santaros“ visada gręžėsi į Lietuvos tikrovę, stengėsi išgirsti ir suprasti čia ir dabar esantį žmogų. Šias pastangas neretai lydoje priešingų kritikų, tačiau tikrovės supratimas, pasak prezidento, padeda priimti pozityvių įvairių, neleidžia užsiskleisti vienos idėjos klau-

V. Adamkus citavo federacijos įkūrėjo Vytauto Kavolio žodžius: „Maėe domina formulė: liberalinė moralė, romantiška kultūra, tautinė priklausomybė, tarptautinė atsakomybė demokratines politikas ir gerovės visuomenės kontekste“. Prezidentas, vertindamas profesorius V. Kavolio ironiją, ragino susirinkusius sutikti, kad valstybės, piliečių ar visuomenės tapatybė niekada nebūna vienalytė, monolitinė ir galutinė.

Prieš 46 metus įkurta „Santaros“ organizacija suvienijo tuoj po Antrojo pasaulinio karo Vokietijoje įsikūrusią liberalią pažintų studentų organizaciją „Šviesa“ ir JAV, Michigano valstijoje, vyku-

stovyklą“, sakė Seimo pirmininkas.

Anot jo, „tuo metu, kai atkuriamą Sovietų sąjungą keliai ir karinius vadovus Minske generolą kruvinomis rankomis, užtat gerai pažįstantį Vilniaus prieigas, turime būti itin vieningi ir pasiryžę, ištikimi nepriklausomos Lietuvos idėjai ir teisei“.

„Šiandien čia, Seime, galutinai svarstysime provokacinį pasiūlymą atimti finansavimą iš Lietuvos kariuomenės. Jo kio-kiomis demagogijos gėlėmis jis bebūtų apkašiotas, tikiu, kad Seimas šį siūlymą vieningai atmes“, sakė V. Landsbergis.

„Iš tiesų, turime atsigręžti veidu į realią Lietuvą, į realias, skaudžias jos problemas ir mėginti realiomis priemonėmis šias problemas spręsti“, ketvirtadienį konferencijoje Vilniuje sakė V. Adamkus.

Jis pažymėjo, kad „Santaros“ visada gręžėsi į Lietuvos tikrovę, stengėsi išgirsti ir suprasti čia ir dabar esantį žmogų. Šias pastangas neretai lydoje priešingų kritikų, tačiau tikrovės supratimas, pasak prezidento, padeda priimti pozityvių įvairių, neleidžia užsiskleisti vienos idėjos klau-

V. Adamkus citavo federacijos įkūrėjo Vytauto Kavolio žodžius: „Maėe domina formulė: liberalinė moralė, romantiška kultūra, tautinė priklausomybė, tarptautinė atsakomybė demokratines politikas ir gerovės visuomenės kontekste“. Prezidentas, vertindamas profesorius V. Kavolio ironiją, ragino susirinkusius sutikti, kad valstybės, piliečių ar visuomenės tapatybė niekada nebūna vienalytė, monolitinė ir galutinė.

Prieš 46 metus įkurta „Santaros“ organizacija suvienijo tuoj po Antrojo pasaulinio karo Vokietijoje įsikūrusią liberalią pažintų studentų organizaciją „Šviesa“ ir JAV, Michigano valstijoje, vyku-

stovyklą“, sakė Seimo pirmininkas.

Anot jo, „tuo metu, kai atkuriamą Sovietų sąjungą keliai ir karinius vadovus Minske generolą kruvinomis rankomis, užtat gerai pažįstantį Vilniaus prieigas, turime būti itin vieningi ir pasiryžę, ištikimi nepriklausomos Lietuvos idėjai ir teisei“.

JAV Lietuvių bendruomenės rinkimų rezultatai

Gegužės 13-14 bei 20-21 dienomis JAV įvyko rinkimai, kurių metu Amerikos lietuvija išrinko savo atstovus į JAV LB XVI tarybą bei 2000 metų PLB ir Lietuvos Seimo komisiją.

JAV LB XVI Tarybą buvo išrinkti

Bostono apygarda: Gintaras Čepas, Česlovas Mickūnas, Irena Veitienė, Daiva Navickienė ir Romas Buivydas.

Connecticut apygarda: Danutė Grajauskienė, Jonas Karosas, Giedrė Stankūnienė ir Viktoras Kogelis.

Floridos apygarda: Kun. dr. Matas Čyvas, Algimantas Garsys, Birutė Kožicėnė, Dalia Augūnienė ir Laima Savaitienė.

Michigan apygarda: Vytautas Kamantas, Gražina Kamantienė, Narimantas Udrys, Algis Rugienius, Saulius Anužis ir Jonas Urbonas.

New York'o apygarda: Ramutė Česnavičienė, Ramundas Šližys ir Audra Lukaševičiūtė.

Ohio apygarda: Algimantas Čepulis, Ramundas Šilkaitis ir Dalia Puškorienė.

Pietryčių apygarda, I rajonas: Teresė Gečienė, Vytautas Bagdonavičius, Julija Dantienė, Roma Krušinskienė, Donatas Skučas, Rimas Gedeika ir Kazys Razgaitis.

Pietryčių apygarda, II rajonas: Rimantas Bitėnas, Julius Vėblaitis ir Valentinas Melnis.

Vakarų apygarda: Vytautas Vidugiris, Angelė Nelsienė, Gediminas M. Leskys, Antanas Polikaitis, Juozas Pupius ir Giedrė J. Milas.

Vidurio Vakarų apygarda, I rajonas: Dr. Petras Kisieličius, Marija Remienė, Juozas Polikaitis, Birutė Jasaitienė, Salomėja Daulienė, Antanas Pauzuolis, Jūratė Budrienė, Birutė Vin-
dašienė, Aušrelė Sakalaite, Bronius Juodelis, Rita Šakenienė ir Irena Kirkus.

Vidurio Vakarų apygarda, II rajonas: Birutė Vilutienė.

Vidurio Vakarų apygarda, III rajonas: Regina Narušienė ir Ramutis Plūra.

Vidurio Vakarų apygarda, IV rajonas: Algimantas Anatanelis.

Iš viso gauta 4,233 galiojančių kortelės.

Vidurio Vakarų apygarda, II rajonas:

Birutė Vilutienė.

Vidurio Vakarų apygarda, III rajonas:

Gediminas Damašius, Regina Narušienė ir Rimas Suziedelis.

Vidurio Vakarų apygarda, IV rajonas:

dr. Gediminas Murauskas, Algimantas Anatanelis.

Iš viso gautos 4,429 galiojančios balsavimo kortelės.

I PLB ir Seimo komisiją išrinkti:

Bostono apygarda: Česlovas Mickūnas ir Irena Veitienė.

Connecticut apygarda: Laima Karosienė ir dr. Juozas Kriauciūnas.

Floridos apygarda: Birutė Kožicėnė, Stasys Ušackas ir Stasė Vaškelevienė.

Michigan apygarda: Vytautas Kamantas, Gražina Kamantienė, Jonas Svera ir Liūda Rugienienė.

New York'o apygarda: Edmundas Adomaitis ir Kęstutis Miklas.

Ohio apygarda: Dalia Puškorienė.

Pietryčių apygarda, I rajonas: Teresė Gečienė, Donatas Skučas, Julija Dantienė ir Audronė Pakšienė.

Vakarų apygarda: Vytautas Vidugiris, Angelė Nelsienė ir Gediminas, M. Leskys.

Vidurio Vakarų apygarda, I rajonas: Dr. Petras Kisieličius, Birutė Jasaitienė, Marija Remienė, Juozas Polikaitis, Jūratė Budrienė, Kazimieras Laukaitis ir Aušrelė Sakalaite.

Vidurio Vakarų apygarda, II rajonas: Birutė Vilutienė.

Vidurio Vakarų apygarda, III rajonas: Regina Narušienė ir Ramutis Plūra.

Vidurio Vakarų apygarda, IV rajonas: Algimantas Anatanelis.

Iš viso gauta 4,233 galiojančių kortelės.

„Chirurgų skalpelis retina olimpinę rinktinę“

Vilnius, birželio 15 d. (Elta) — Sydney olimpinės žaidynės Lietuvos vyrų krepšinio rinktinė greičiausiai liks be dviejų svarbiausių krepšinio žaidėjų, rašo „Respublika“ (06.15).

Antradienį dešimtosios pėdos operacija JAV buvo atlikta Portlando „Trail Blazers“ viudurio puolėjui Arvydui Sabonijui, o penktadienį po chirurgų skalpelio atsidurs ir Boltonijos „Teamsystem“ puolėjas Artūras Karnišovas.

A. Sabonio gydymas, pasak medikų, gali trukti 8-10 savaičių. Dar sudėtingesnė A. Karnišovo situacija — po kelio operacijos su gipsu (geriausiu atveju) jam teks vaikščioti 6

krantės, Preilos bei Nidos girininkijose. Šiuo metu pakrančių teršimo nepastebėta, tačiau pajūris nuolat tikrinamas. Rusijai priklausiančioje Kuršių nerijos dalyje surinkta keliolika tonų naftos teršalų. Rusijos ekologų nuomone, teršalai į aplinką patenka iš seniai nuskendusio laivo. (BNS)

savaitės, blogiausiu atveju krepšininkas gali praleisti visą ateinantį sezoną.

Pasak dienraščio, rinktinės uždavinys Lietuvos krepšinio federacija paskelbs vėliau, tačiau pakartoti praėjusių dviejų olimpiadų pasiekimus, kai lietuviai laimėjo bronzos medalius bus labai sunku. Juo labiau, o penktadienį po chirurgų skalpelio atsidurs ir Boltonijos „Teamsystem“ puolėjas Artūras Karnišovas.

A. Sabonio gydymas, pasak medikų, gali trukti 8-10 savaičių. Dar sudėtingesnė A. Karnišovo situacija — po kelio operacijos su gipsu (geriausiu atveju) jam teks vaikščioti 6 krantės, Preilos bei Nidos girininkijose. Šiuo metu pakrančių teršimo nepastebėta, tačiau pajūris nuolat tikrinamas. Rusijai priklausiančioje Kuršių nerijos dalyje surinkta keliolika tonų naftos teršalų. Rusijos ekologų nuomone, teršalai į aplinką patenka iš seniai nuskendusio laivo. (BNS)

KALENDORIUS

Birželio 16 d.: Benas, Julita, Jora, Tolminas.

Birželio 17 d.: Adolfas, Daugantas, Laura, Liudgaile, Vilmaite.

SPORTO

APŽVALGA

Redaktorė Irena Regienė

OLIMPINIS ŠVIETIMAS — MOKYKLŲ PROGRAMOSE

Lietuvos švietimo ir mokslo ministerija pasirašė bendradarbiavimo sutartį su Lietuvos tautinių olimpinio komiteto (LTOK) ir Lietuvos olimpinės akademijos (LOA). Sutartis numato olimpinio švietimo programų parengimą ir įtraukimą į bendrojo lavinimo mokyklų programas.

Ją pasirašė švietimo ir mokslo ministras Kornelijus Platelis, LTOK prezidentas Artūras Poviliūnas ir LOA prezidentas prof. Povilas Karoblis.

A. Poviliūnas šį susitarimą pavadino istoriniu, nes pirmą kartą raštiskai turi žinoti, kaip olimpinis švietimas įtvirtinta olimpinio švietimo pletra.

Juk olimpiškas yra sportas, kultūra ir švietimas, todėl būtų neteisinga neturėti veiklos programos nors vienoje iš šių sričių, — teigė LTOK vadovas. — Šalies visuomenė ir sportininkai turi žinoti, kad medalių siekimas nėra žutbutinis sporto siekis. Mūsų tikslas — visapusiškai išsilavinusi asmenybė.

„Labai džiaugiuosi, kad sutartį pasirašėme prieš olimpinės žaidynes — tai suteiks papildomų stimulų abiem pusėms“, — sakė jis, pažymėjęs, kad svarbiausių olimpinio įvy-

kių ir pasiekimų žinojimas yra svarbi žmogaus išsilavinimo ir kultūros dalis.

LTOK ir LOA išpareigojo jau iki šių pabaigos parengti teorinę olimpinio švietimo programą 1-12 klasių mokytojams, olimpinio švietimo chrestomatiją moksleiviams, rekomenduojamas literatūros sąrašus ugdymo įstaigoms, mokyklų olimpinio žaidynių modelį bei mokyklų Olimpiečių klubų nuostatus ir rengtųjų konkursus, išleisti leidinių apie Lietuvos olimpiečius ir olimpiadas, taip pat surengti miestų ir rajonų mokyklose bei darželiuose olimpinės dienas.

Ministerija išpareigojo parengtas programas iki kitų metų rugsėjo 1 dienos integruoti į bendrojo ugdymo turinį ugdymo įstaigose, kartu su LTOK išleisti olimpinio švietimo chrestomatiją, įtraukti į pradinį klasių mokyklos programą olimpinio švietimo įvadą, taip pat įtraukti olimpinį švietimą į Pedagogų profesinės raidos centro veiklos programą bei papildomo ugdymo programas.

Sutartis galioja iki visišką išpareigojimo įvykdymo — 2005 metų sausio 1 d.

Elta

NERIJUS KARLIKANOVAS LANKĖSI ČIKAGOJE

Praėjusį sezoną JAV studentų lygos — NCAA pirmojo diviziono varžybose rungtyniavo net 20 Lietuvos studentų krepšininkų. Jų tarpe ir Nerijus Karlikanovas, atstovavęs Omahos mieste įsikūrusio Creighton universiteto „Bluejays“ komandai, iš eilės dvejus metus laimėjusiai Missouri Valley konferencijos turnyro čempionų titulą, patenkantį į NCAA atkrentamuosius žaidimus.

Šį pavasarį septyni iš šių vyrų baigė savo universitetus ar kolegijas ir grįžo į Lietuvą. Tokių tarpe ir Nerijus. Pakeliui į namus, jis lankėsi Čikagoje ir čia papasakojo apie savo studijas ir sportinę karjerą Dedes Samo žemėje.

N. Karlikovas, nors dar jaunas vyras, bet jau turi nemažą titulų. Jis yra Lietuvos jaunių

ir jaunimo rinktinė, tapusių Europos nugalėtojais, narys. Tai įvyko 1994 ir 1996 metais. Jis trumpą laiką yra žaidęs ir Kauno „Žalgirio“ komandoje ir už tai gavęs 500 dolerių. Amerikoje viešai prisitaręs apie žaidimą profesionalų eilėse, buvo universiteto vadovybės kelios rungtynės suspenduotas NCAA taisyklės draudžia studentams atstovauti profesionalų komandoms). Buvo pradėti nevien tik jo, bet ir kitų jaunuolių iš Lietuvos bei kitų valstybių tikrinimai. Tačiau vėliau viskas apėjo, nes nebūta tiktų įrodymų dėl taisyklių pažeidimo.

Nesčiau Nerijus turėjo ir kitą nesėkmę — konfliktavo su savo treneriu. Jam vis atrodė, kad treneris jam skyrė ne tą poziciją, kurioje jis galėtų atskleisti visus savo sugebėjimus. Vieną kartą jis grįžo vėliau iš Omahos lietuvių renginio negu buvo nurodyta ir už tai gavo perspėjimą. Kažkodėl treneris atsisakė jo patarnavimo likus tik vienerioms regu-

liaraus sezono rungtynėms, nepaisant, kad jis buvo labai reikalingas atkrentamosioms varžyboms. Nerijus pagal rezultatyvumą pastaraisiais metais jau buvo trečiasis žaidėjas savo komandoje su 9,5 taško vidurkiu per rungtynes. Creighton universitete jis žaidė dvejus pastaruosius studijų metus, į šią mokyklą įstodamas iš Mid-Plaines Community College.

Bendraudant su juo Čikagoje neatrodė, kad Nerijus būtų nesukalbamas žmogus. „Nežinau, kodėl treneris mane nubaudė“, — kalbėjo lietuvis. Nors trenerio jis nekaltina ir ant jo nepyksta, nes dabar jaučia, jog trenerio reikėjo klausyti.

Čikagoje Nerijus buvo susitikęs su vietos lietuvių sporto darbuotoju ir krepšinio treneriu Rimantu Dirvoniui bei kitiems lietuviams. Praleidęs čia 3 dienas, birželio 2 d. išskrido į Vilnių. Iš ten žadėjo važiuoti poilsui į Raseinius pas savo tėvus. Sakė, kad norėtų žaisti „Žalgirio“ komandoje, ir šiam žaidimui jis yra pasiruošęs. Tik nežinia, ar jo agentas sutars su „Žalgirio“ vadovybe dėl atlyginimo.

Būdamas Omahoje, Nerijus nemazda bendravo su vietos lietuviu. Ir tai pažymėjo vietinė amerikiečių spauda. Man rankose — praėjusių metų „Omaha World-Herald“ dienraščio numeris, kurio pirmame puslapyje didelė Nerijaus nuotrauka. Ilgame straipsnyje yra rašoma, kad Omahos lietuvių būrys ateina į rungtynes, kuriose žaidžia lietuvis. Čia pabrėžiama Nerijaus draugystė su Omahos lietuvių kepyklos savininku Al Mickievičiumi bei kitais lietuviu, kurie vis kviesdavosi jį į svečius.

Linkime Nerijui geros kloties, sugrįžus atgal į tėvynę!

Nuotr. Ed. Šulaitis

Čikagos Lietuvių futbolo klubo „Lituanica“ pirmininkas Albertas Glavinskis ir žmona Laima privatojeje audienčioje su Lietuvos Respublikos prezidentu Valdu Adamkumi.

LIETUVOS PREZIDENTAS PRIĖMĖ ČIKAGIEČIUS

Š. m. balandžio mėnesio pabaigoje Lietuvoje viešėjo ir žaidė Čikagos Akademinio sporto klubo „Lituanica“ jaunimo krepšinio komanda, kurią kartu su jos vadovais, prezidentas Valdas Adamkus.

Birželio 7 d. toje pačioje vietoje prezidentas Valdas Adamkus suteikė pasimatymą ir Lietuvių futbolo klubo „Lituanica“ atstovams. „Lituanica“ futbolo klubui čia atstovavo jo pirmininkas Albertas Glavinskis ir jo žmona Laima, veiklą šio klubo nara. Nepaisant, kad prez. Adamkus buvo neseniai grįžęs iš Vokietijos, jis skyrė arti suvalandžio pokalbį su svečiais iš JAV apie šio klubo veiklą. Čikagiečiai pre-

zidentui įteikė pakvietimą dalyvauti „Lituanica“ futbolo klubo 50 metų sukakties minėjimo Garbės komitete ir, jeigu leistų sąlygos, atvykti į šio minėjimo pokylį š. m. spalio 28 d., vyksiantį Pasaulio lietuvių centre, Lemonte.

Prezidentas padėjo už pakvietimą, klausinėjo apie „Lituanica“ futbolo klubo veiklą, nors, kaip atrodė, prezidentas iš mūsų spaudos neblogai žino apie futbolininkų pasirodymus. Jis „Lituanica“ futbolininkams bei kitų klubų nariams linkėjo geros sėkmės ir entuziazmo. O suaktyvininkai — auksinę sukaktį minint, „Lituanica“ palinkėjo dar daug metų sulaukti.

Reikia pažymėti, kad Albertas Glavinskis priėmė ir Kūno kultūros ir sporto departamento prie Lietuvos vyriausybės gen. direktorius Rimas Kurtinaitis, kuriam irgi buvo įteiktas kvietimas įsijungti į Garbės komitetą. Kita pakvie-

timą „Lituanica“ klubo pirmininkas įteikė Lietuvos Seimo nariui, kuris yra ir Lietuvos beisbolo federacijos pirmininkas, dr. Kaziu Bobeliui. Jis irgi domėjosi Čikagos „Lituanica“ futbolininkais, jau 50 metų savo veikla garsinančiais Lietuvą ir lietuvių amerikiečių bei kitataučių tarpe.

E.Š.

SPORTO KLUBAS „AIDAS“ Kviečia RANKŲ LENKIKUS

Š. m. gegužės mėnesio pirmąjį savaitgalį Montpelier, Ohio, vykusiose rankų lenkimo varžybose dalyvavo pasaulyje žinomi ir dar nespejęsį pagarsėti lenkikai. Dalyvių tarpe buvo ir Čikagos Jaunimo centro sporto klubo „Aidas“ dviejų moterų komanda; darbai sutrukdė kitų klubo narių dalyvavimą. Neartimas kelias tai buvo ir dvi dienos Ohio valstijoje.

Vyrų absoliutaus svorio kategorijoje laukė viliojantis prizas — 15,000 dol. vertės Harley Davidson motociklas. Turnyre dalyvavo stipriausi JAV ir kitų šalių rankų lenkikai. Gaila, kad į varžybas negalėjo atvažiuoti kelionėje užtrukęs Aidas Pališkis. Jis neseniai Merrillville, Indianoje, tarp profesionalų dvejose svorio kategorijose buvo pripažintas geriausiu, o absoliučio svorio kategorijoje buvo antras. Kas žino, ar nebūtų jam tekęs įspūdingasis motociklas.

Moterys grupėje pirmosiose varžybose gerai pasirodė Laima Janutienė, iškovojo čempionės taurę. Prieš mėnesį atvykusiai į JAV, L. Janutienė tokios tarptautinės varžybos nebuvo naūjiena. Pasaulio čempionatose ji pradėjo dalyvauti nuo 1994 metų. 1996 m. Amerikoje ir 1998 m. Egipte ji yra iškovojo pirmąsias vietas.

Regina Oraite

SENOVINIŲ AUTOMOBILIŲ RALIS

Birželio 10 dieną Olandijoje prasidėjęs senovinių automobilų ralis Poliarinio rato link birželio 13-14 d. užsuko ir į Lietuvą.

20 dienų kelionėje ralio iš Apeldorno (Olandija) į Oslą (Norvegija) jo dalyviams teks įveikti 9,000 km Olandijos, Vokietijos, Lenkijos, Latvijos, Estijos, Suomijos, Švedijos ir Norvegijos keliais, kol bus pasiekta baigmė Osle. Poliarinis ratas bus pasiektas birželio 22 d.

Lenktynėse dalyvaus arti 100 automobilių, pagamintų ne anksčiau kaip 1967 metais, o seniausios šiose varžybose yra 1916-ųjų „Simplex“ bei 1927-ųjų „Mercedes 630K“ ir „Bentley 4.5“.

Ralyje važiuos atrinkti automobiliai ir kvietiniai svečiai iš Olandijos, Argentinos, Belgijos, Kanados, Vokietijos, Di-

DRAUGAS
(USPS-161000)
THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY
Published daily except Sundays and Mondays, legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.
Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices.
Subscription Rates: \$100.00. Foreign countries \$115.
Postmaster: Send address changes to Draugas — 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.
Matindami pato išlaidas, pakvėtimų už prenumeratą nesiunčiame. Prie pavardės ir adreso, siųdami laikraštį pažymime, iki kada prenumerata galioja.
DRAUGO prenumerata yra mokama iš anksto.

JAV	Metams	1/2 metų	3 mėn.
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$100.00	\$60.00	\$38.00
Tik šeštadienio laida:		\$65.00	\$45.00
JAV	\$60.00	\$45.00	\$38.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$65.00	\$50.00	\$38.00
Užsakant į Lietuvą:			
Oro paštu	\$500.00	\$250.00	
Reguliariu paštu	\$100.00	\$65.00	
Tik šeštadienio laida oro paštu	\$160.00	\$85.00	
Tik šeštadienio laida reguliariu paštu	\$55.00		

Vyriausias redaktorė — Danutė Bindokienė
Administratorius — Valentinas Krumpis
Moderatorius — kun. Viktoras Rimšelis

- Administracija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:00, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos atsiunčiamos, gavus prašymą, ka nors skelbti.
- Redakcija straipsnius taisyti nesiunčiame. Nenaudotų straipsnių negrąžiname.

Siunčiant prašome pralaukti kopiją.

EDMUNDAS VIZNAS, M.D., S.C.
Specialybė — Vidaus ligų gydytojas
Kaltėnų lietuvių
6918 W. Archer Ave., Ste. 516
Chicago, IL 60638
Tel. 773-223-6805
Valandos pagal susitarimą

EUGENE C. DECKER, D.D.S., P.C.
4647 W. 103 St., Oak Lawn, IL
Pirmas apyt. su Northwest dent to
diplomu, lietuviams sutvarkys uantis
už prieinamą kainą. Pacientai
priimami absoliučiai punktualiai.
Susitarimai (kalbėti angliskai)
Tel. 708-422-8280

DR. JOVITA KERELIS
DANTŲ GYDYTOJA
9525 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. (708) 598-8101
Valandos pagal susitarimą

VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS — ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60652
Kab. tel. 773-471-3300

DR. L. PETREIKIS
DANTŲ GYDYTOJA
9055 S. Roberts Rd., Hickory Hills, IL
1 mylia į vakarus nuo Harlem Ave.
Tel. (708) 598-4055
Valandos pagal susitarimą

ARAS ZIUBA, M.D.
INDRĖ RUDAITIS, O.D.
AKIŲ LIGOS — CHIRURGIA
1020 E. Ogden Ave., Suite 310
Naperville, IL 60563
Tel. (630) 527-0080
3825 Highland Ave.,
Tower 1, Suite 3 C
Downers Grove, IL 60515
Tel. (630) 435-0120

„LITUANICA“ TAŠKUS GAVO BE ŽAIDIMO

„Lituanica“ vyrų futbolo vienuoliktis tris taškus gavo be žaidimo. Praėjusį sekmadienį jie turėjo rungtyniauti savoje aikštėje, Lemonte, prieš „Real F.C.“ vienuoliktę. Tačiau varžovai čia nepasirodė, net apie tai nieko neprašė. Čia atvykę teisėjai paskelbė 3-0 pergalę „Lituanica“ be žaidimo, kas mūsų kams atnešė 3 taškus. Neatsiuntę pasirašytų varžovams lygos vadovybė dar skirs piniginių baudų.

Birželio 11 d. susitikimas namų aikštėje turėjo būti paskutinis pavasario rate ir bendrai 1999-2000 metų pirmenybiniame tvarkaraštyje. Šios varžybos baigiasi birželio 18 d., tačiau mūsų kamsi tada varžybas išvykoje prieš Lombard vienuoliktę. Po to bus pertrauka iki rugsėjo mėn. pradžios. Nors per tą laiką yra planuojama sužaisti bent porą draugiškų susitikimų.

Tačiau klubo valdybai ir jos taktininkams ši vasara bus labai užimta, nes reikės ruošti klubo 50 metų minėjimą, rengiamam spalio 28 d. Numatyta nemažai darbų.

E.Š.
Tradicinės kvietinės Clevelando LSK „Žaibo“ lengvosios atletikos varžybos, vykdomos USATF Lake Erie Assoc. 2000 m. pirmenybių rėmuose, vyks š. m. birželio 17 d. ir liepos 1 d., Independence High-School stadione, Independence, Ohio (pietinis Clevelando priemiestis).

Elta

Krepšininkas Nerijus Karlikanovas, studijavęs ir žaidęs Craighton universiteto krepšinio komandoje, Omaha, NE, šį pavasarį baigė studijas. Grįždamas į Lietuvą buvo sustojęs Čikagoje. Čia jis matomas su ASK „Lituanica“ vadovu ir ilgamečiu sporto darbuotoju Rimantu Dirvoniui.

AR SOVIETMEČIU BUVO GERIAU?

ZENONAS PRŪSAS

Apie 1933-1934 metus, kai aš dar tebebuvo žemės ūkio klasių gimnazistas ir kai Lietuvą slėgė pasaulinė ekonominė krizė, mane labai erzindavo, kai užgirdavau žmones kalbant: o visi prie „ruskio“ (caro) buvo geriau gyventi! Tą paprastai pasakydavo komunistiniai simpatizatoriai, į kairę palinkę asmenys. Istorija kartojasi. Man dabar iš Lietuvos rašo, kad apie geresnį gyvenimą sovietmetyje esą kalbama ir autobusuose, ir gatvėse, ir žmonių pobūviuose. Ne nuostabu, kad sovietinių laikų ilgisi tada buvę dideli viršinininkai, kurie dabar turi pasitenkinti mažesniais viršinininkystėmis. Ne nuostabu, kad taip svajoja tie silpnosios galvijos žmogeliai, kuriems komunistinis indoktrinavimas smegenis pakeitė rusišką „kašą“, visai netinkama logiškam galvojimui. Bet nuostabiau, kad sovietinių laikų ilgisi net nemata dalis buvusių kolūkių darbininkų.

Juk koks buvo jų gyvenimas tada, kada šešias dienas savaitėje, dažnai po keliolika valandų per dieną, reikėjo dirbti kolūkiui už kilogramą grūdų, net jų visai negaunant šių ūkių kūrimosi laikotarpiu! Pragyvenimo pagrindas buvo poros hektarų privatus sklypelis, kurį reikėjo apdirbti nuo prievartinio lazo atliekamam laiku. Ar reikia stebėtis, kad tuo laiku taip paplito girtuokliavimas! Skirtumas nuo baudžiavos buvo tik tas, kad viršininkai negalėjo naudoti fizinio bausmių, kurios baudžiavos laikais dažnai pasibaigdavo mirtimi. Bet kolūkių pirmūninkai galėdavo pasirodinti, kad būtam ištremtas į Sibirą. Kaip logiškai galvojantis dabartinis kaimo gyventojas gali sakyti, kad kolūkių laikais buvo geriau gyventi, negu dabar? Juk jam dabar nebereikia atlikti lazo. Dabar jis gali visą laiką paskirti savo sklypelio priežiūrai. O jei jis turi ambicijų ir nori praturtėti, gali be savo sklypo dar apdirbti išnuomotą dirvonuojančią žemę, kurią kartais gali gauti, net nemokėdamas nuomos. Kadangi dabar nebereikia bijoti Sibiro dėl buvimo buzoje, pusvėlčiui galėtų padidinti savo žemę, nuperkant keliasdešimt hektarų.

Dabartinių kaimo gyventojų padėtis yra panaši į baudžiavos laikų. Prieš porą metų, minint partizano gimimo 70-metį, prezidentas V. Adamkus po mirties jį apdovanojo Vytio kryžiaus trečiojo laipsnio ordinu, kurį įteikė jau kone šimtamečiui tėvukui Steponui. Šiemet, Vasario 16-ąją prezidentas Didžiojo Lietuvos kunigaikščio Gedimino trečiojo laipsnio ordiną įteikė ir šio partizano likvidavimo operacijos dalyviui — buvusiam kadriniam KGB pareigūnui Marjonui Misiukoniui. Per apdovanojimo įteikimo ceremoniją buvusi disidentė, vienuolė Nijolė Sadanaite du kartus pribeigusi prie prezidento, klausė jo: „Už ką?“

Mozės atvestų į Pažadėtąją žemę — Izraelį. Ir ten jų niekas nelaukė su duona ir druska, ir su ištiestomis rankomis. Visą turėjo plikomis rankomis susikurti. Dabartinių kaimo gyventojų padėtis yra geresnė, negu 1918 metais, kada per pražūsių Pasaulinį karą daug ūkių pastatų buvo sudeginta, o arkliai, avys ir galvijai atimti per vokiečių okupaciją. Jei kam dabar kaime užteiktų bloga nuotaika dėl sunkaus gyvenimo ir jei kam norėtųsi verkti, savęs besigailint, jis ar ji turėtų tik pagalvoti apie padėtį jaunos bežemės šeimos 1918 metais. Jų vienintelis galimas pajamų šaltinis buvo dirbti padieniais darbininkais pas ūkininkus, kad užsidirbtų pinigų nusipirkti porą hektarų žemės. Tos problemos neturėtų dabartinė jauna šeima: tūkstantčiai hektarų dirvonuojančios žemės laukia artojų. Tik reikia iniciatyvos ir darbo nebijančių rankų. Ir apskritai, tiesiog man nesuprantama, kodėl dabartinis Lietuvos kaimas ne tik nesugeba pigiau pagaminti maisto produktų eksportui, negu tokia Danija, kur darbo jėga daug daugiau kainuoja, bet net negali konkuruoti Lietuvos vidaus rinkoje! Kodėl neatsikuria kooperatyvai, kaip, pavyzdžiui, Pienocentras ar Lietūkis, eksportavimui Lietuvos maisto produktų į užsienį ir pristatymui vidaus rinkai pigesniais kainomis, kad užkirstų kelią šių produktų importui. Ką dėl kaimo daro Žemės ūkio ministerija, Žemės ūkio akademija ir tūkstantčiai agronomų? 1918 metais Lietuvoje buvo vos keli agronomai, bet tada užteko dešimtmečio, kad susitvarkytų Lietuvos žemės ūkis ir pasidarytų pagrindiniu eksporto šaltiniu. Kas kaltas už dabartinę padėtį ir jos negerėjimą?

Lietuvoje kiek geriau yra su miestais. Kas Lietuvoje yra lankęsis sovietmetyje ir dabar, negali nepastebėti, kad miestuose, ypač Vilniuje, žmonės dabar geriau gyvena. Daug geriau apsirėngę ir socialiai pavaldesni. Pavyzdžiui, mėsos sunaudojimas Lietuvoje yra vienas aukščiausių Europoje. Apie 90 proc. gyventojų gauna pragyvenimo minimumą: arba be darbo pašalpas, arba šiek tiek pensijas, arba valstybinius bei privačių firmų atlyginimus, ką kuriuos visai neblogus Lietuvos sąlygomis. Žinoma, daugumai reikia gyventi labai taupiai, nes pajamos nėra didelės pagal Amerikos ir Vakarų Europos standartus. Bet tos pajamos litais yra ke-

Vilnius vis dažniau tampa tautiečių iš užsienio ir Lietuvoje gyvenančių susitikimo vieta. Iš kairės: JAV LB Krašto valdybos pirm. Regina Narušienė, Liūda Rugienė, Juozas Ardy, nuolatinis „Draugo“ bendradarbis Lietuvoje Algimantas A. Naujokaitis. JAV LB deda ypat daug pastangų, kad Amerikos vyriausybė remtų Lietuvos pastangas, siekiant narystės NATO. Nuotr. Bernardo Narušio

lis kartus didesnis už pajamas rubliais sovietmetyje. Tiesa, tuo laiku žmonės turėdavo daugiau rublių, negu dabar litų, nes už rublius nebūdavo ko pirkti. Geresnius Lietuvoje pagamintus maisto produktus, drabužius ir avalynę išveždavo į „placiją tėvynę“, o Lietuvoje likdavo, mano giminių pasakymu, „tik kaulai, kašpos ir iš maisto likučių pagamintos šlapios dešros“. Geresnių maisto produktų ir drabužių galejo nusipirkti tik „išrinktieji“ specialiose krautuose, į kurias neįsileisdavo eilinių piliečių. Kad pagerintų vienodą duonos ir virtų bulvių dietą, net ir miestų bei miestelių gyventojai patys savo reikalingam turėdavo auginti paršius ir vištas, taip pat vaisius bei daržoves.

Tiesa, dabar Lietuvoje yra apie 10 proc. bedarbių, kurių, bent oficialiai, sovietmetyje nebuvo. Bet buvimas 10 proc. bedarbių yra normalus demokratinuose kraštuose. Panašus nedarbo lygis yra daugelyje Vakarų Europos kraštų. Ten kartais būna ir daugiau nedarbo. Pavyzdžiui, praradus Rusijos rinkas 1992 metais, po Sovietų Sąjungos sugriuvimo, Suomijoje nedarbo lygis pašoko iki 20 proc. Taip pat Jimmy Carter prezidentavimo laikotarpiu JAV nedarbo lygis pakilo, berods, iki 12 proc. Lietuvoje nedarbo lygis pakilo dėl praradimo Rusijos rinkų 1998 metais, kaip ir Suomijoje 1992 metais. Rusijos ekonomikai atsigauant, gal dalis tų prarastų rinkų vėl bus atgauta ir ši problema savaime išsprendės. Sovietmetyje Lietuvoje nedarbo lygis buvo žemas ir dėl to, kad apie 10 proc. gyventojų

buvo ištremta į Sibirą. Yra tiesa, kad tada Lietuvoje buvo lengviau rasti darbą, negu dabar, tik ne grįžusiems iš Sibiro. Dabar Lietuvoje, jei darbu nėra, jauni žmonės gali jų laikinai rasti Vakarų Europoje, pavyzdžiui, Vokietijoje ar Islandijoje. Tokio pasirinkimo neturėjo, sovietmetyje grįžę iš Sibiro.

Kokio tipo žmonės dabar daugiausia ilgisi sovietinių laikų? Atrodo, tai iš dalies priklauso nuo to, ar jie charakteriškai labiau primena vištą, ar erelį. Iš labai perpildyto, tvankaus komercinio vištininko išsprukusi višta savanoriškai greit ir ji vėl grįš, kai tik pasijaus alkaną; o iš narvo ištrūkęs erelis savo noru niekuomet ir ji negrįš, nes jam laisvė skraidyti padangėmis yra daug svarbesnė už narvą be pastangų gaunamą maisto minimumą gyvybei palaikyti. Laisvė jam yra vertingesnė, negu reikalingos pastangos sau pačiam susirasti maisto.

Susumuojant, galima, kad kas buvo sugriauta per 50 metų, Lietuvoje buvo visai neatstatyta per praėjusius 10 nepriklausomybės metų, ypač tai siejant su ekonomija ir komunistinio indoktrinavimo žmonių galvose. Bet reikia būti optimistais. Yra aišku, kad Lietuva atsigauna ekonomiškai. Gal tik būtų galima ginčytis, kaip ilgai tai užtruks, ar dar 10 metų, ar gal net visus 20? Afeina nauja, vergijos sąlygos negyvenusi karta. Gaila tik, kad ją dabar brandina komunistinėje santvarkoje išauklėti mokytojai ir profesoriai. Todėl yra dar sunkoka nuspėti, kuria kalba naujoji karta kalbės: ar lietuviškai, ar

lietuvių - rusų - anglų kalbų žargonu. Ir ar bus lietuviais patriotais. Daug priklausys nuo to, ar Lietuvoje laimės tautinė mokykla, ar kosmopolitai ir rusofilai. Tai nulems Lietuvos ateitį, kartu ir ekonomiją.

TERŠIAMA KURŠIŲ NERIJA

Naftos produktai, kuriais kartkartėmis užteršiama Kuršių nerijos pakrantė, patenka į jūrą iš įvairių laikų nuskendusiu laivų, tokią išvadą padarė grupė Rusijos ekologų, tyrusių Karaliaučiaus srities pajūrį.

Pastarąjį kartą mazuto teršalų jūra išmetė po gegužės 22 d. siautuosios audros. Buvo užteršta 40 kilometrų paplūdimių Zelenogradske, Kulikovė, Kuršių nerijoje, didelė dalis lietuviškosios Kuršių nerijos dalies.

Karaliaučiaus srities valstybinio aplinkosaugos komiteto pirmininko pavaduotoja Tatjana Grin sakė, kad siekiant išsiaiškinti taršos priežastis, buvo pateikta paklausimų ir Baltijos jūros valstybių uostus. Darnios uostuose buvo patikrinti 50 laivų, gabenusių naftos produktus iš Baltijos valstybių. „Buvo ieškoma laivo patimais. Yra aišku, kad Lietuva atsigauna ekonomiškai. Gal tik būtų galima ginčytis, kaip ilgai tai užtruks, ar dar 10 metų, ar gal net visus 20? Afeina nauja, vergijos sąlygos negyvenusi karta. Gaila tik, kad ją dabar brandina komunistinėje santvarkoje išauklėti mokytojai ir profesoriai. Todėl yra dar sunkoka nuspėti, kuria kalba naujoji karta kalbės: ar lietuviškai, ar

DRAUGAS, 2000 m. birželio 16 d., penktadienis

3

Danutė Bindokienė

Tik papūga kartoja, nesuprasdama žodžių

Iš Lietuvos dažniau ir dažniau girdėti priešiškus naryte NATO. Kalba ne tik asmenys, kurie ilgai galėtų turėti įtakos tos narystės įgyvendinimui, bet eiliniai piliečiai, kartodami svetimus posakius, tiksliai nesuvokdami, kas iš tikrųjų yra NATO, kodėl Lietuvai svarbu patekti į jo narių būrį.

Nejaugi tam tikra dabartinė Lietuvos politikų dalis tik, kad narystė NATO valstybei žalinga? Ekonominė negatyvi spaudžiama tautą, ypač jos kaimą, lengva įtikinti, kad pasirošimas į NATO ištrauks paskutinį kashį iš jos vaikų burnos... Juk reikėsiant savo nugaros nešti ne tik savuosius vargus, bet užsikrauti ir kitų NATO narių ekonominius, karinius bei kitus įsipareigojimus.

Kazkaip liūdna, kai ir užsienio lietuviai kartas nuo karto atliepia tuos postringavimus, pareikšdami savo priešingumą narystei NATO bei asmenims, kurie stengiasi tą narystę Lietuvai užtikrinti.

Jeigu Lietuvoje kai kurie, nusistatę prieš įstojimą į NATO, Europos Sąjungą ar kurią kitą tarptautinę organizaciją, kartoja tik girdėtus posakius, nelabai ir juos įsilingdami, tai užsienio, ypač Amerikos, lietuviams, rodos, nereikėtų aiškinti, kas yra NATO, kokie šios organizacijos tikslai, siekiai, įsipareigojimai. Juo labiau, kad neseniai buvo švenčiama NATO 50 metų gyvavimo sukaktis ir šio krašto žiniasklaidoje tos informacijos netrūko. O vis dėlto bent trumpai, „pamoką pakartoti“ nebus pro šalį.

Štai redakciją pasiekė keli puslapiai informacijos, paruoštos Lietuvos Krašto apsaugos ministerijos pastangomis (red. Arūnas Tamaševičius). Dvylikos klausimų ir atsakymų forma labai aiškiai, išsamiai, suprantamai žodžiais pateikiama pagrindinė medžiaga apie NATO, Lietuvos vadinamąją aljansą. Ypač verta priminti pagrindinį NATO tikslą: „išsaugoti visų jos narių valstybinę nepriklausomybę, laisvę, saugumą ir užtikrinti taiką. NATO veikia, atsižvelgdama į bendrą nepriklausomų šalių vieningą ir nedalomą saugumą. Tai reiškia, kad, iškilus grėsmė, aljansas visoms narėms užtikrina reikiamą paramą“.

Minimame informacijos leidinyje klausama: kuo narystė NATO naudinga Lietuvai?

Atsakymas: Lietuvos kultūrinės ir religinės tradicijos visada tapatiname su Vakarų Europa, todėl ir saugumą suturėti įtakos tos narystės įgyvendinimui, bet eiliniai piliečiai, kartodami svetimus posakius, tiksliai nesuvokdami, kas iš tikrųjų yra NATO, kodėl Lietuvai svarbu patekti į jo narių būrį.

Klausimas: ko reikalauja NATO iš Lietuvos pasirengimui narystei? Atsakymas: NATO nieko nereikalauja, bet siūlo rūpintis šiais dalykais — spręsti politinius ir ekonominius klausimus, gerbti žmogaus teises, taikomis priemonėmis reguliuoti tarptautinius ir tautinius ginčus, susilaikyti nuo jėgos, grąsinimo ir prievartos, užtikrinti ekonominį pastovumą, socialinę gerovę ir aplinkos apsaugą!

Ar šie pageidavimai aiškiai, tiesiai, suprantamai perteikti Lietuvos gyventojams? Kaip, rodos, sveiko proto žmogus gali su jais nesutikti, juk tai logiškas kiekvienos demokratiškos valstybės tvarkymosi būdas tiek krašto viduje, tiek kaimynų atžvilgiu.

Dar vienas įdomus klausimas ir atsakymas: jeigu šiuo metu Lietuvai nėra pavojaus, kodėl rūpintis NATO narystė? Rūpintis saugumu, t.y. politinėmis, diplomatinėmis priemonėmis saugoti ir ginti laisvę bei nepriklausomybę, būtina, vos susikūrus valstybei. Išorinė grėsmė gali iškilti ateityje, nuo to „apdraudus nėra“. Konkretios grėsmės metu ieškoti kolektyvinės gynybos ir ruošis stoti į NATO būtų beviltiška. NATO užtikrina saugumą tik laisvoms ir nepriklausomoms valstybėms, todėl svarbu, kad kiekvienas narys būtų laisvas ir nepriklausomas.

Rodas, nei šiuose, nei kituose klausimuose, susietuose su naryste NATO neįmanoma įžūrėti kažkokių nepriimtinių sąlygų, reikalavimų, išlaidų. Laikas mūsų žmonėms, prieš pradėdami burnoti dėl Lietuvos pastangų įstoti į šią organizaciją, išgilti ir jos svarbą ir struktūrą.

I tremtį

Mus išvežė 1951 metais. Į Irkutsko sritį, Čeremchovo rajoną, prie miško darbų.

Bus daugiau

Antanas Kraujelis-Siaubūnas

APDOVANOJIMAI AUKAI IR ŽUDIKUI

Nr.1

Kovo 17 dieną sukanca 35 metai nuo paskutinio Lietuvos prezidento Antano Kraujelio-Siaubūno žoties. Prieš porą metų, minint partizano gimimo 70-metį, prezidentas V. Adamkus po mirties jį apdovanojo Vytio kryžiaus trečiojo laipsnio ordinu, kurį įteikė jau kone šimtamečiui tėvukui Steponui. Šiemet, Vasario 16-ąją prezidentas Didžiojo Lietuvos kunigaikščio Gedimino trečiojo laipsnio ordiną įteikė ir šio partizano likvidavimo operacijos dalyviui — buvusiam kadriniam KGB pareigūnui Marjonui Misiukoniui. Per apdovanojimo įteikimo ceremoniją buvusi disidentė, vienuolė Nijolė Sadanaite du kartus pribeigusi prie prezidento, klausė jo: „Už ką?“

Šis prezidento poelgis visuomenėje sukėlė audringą reakciją. Tačiau mažai kas paklausė, kaip į tokį apdovanojimą reagavo partizano Antano Kraujelio artimieji. Su seserimi Vitalija susitikome šalia Vilniaus, Nemencinės miške esančiuose Tremtinių globos namuose. Nedideliame kambaryje nuo sienos žvelgė ilgaplaukis vyras kariška uniformoje, kietai suvėrztu diržu per juosmenį. Ne iš karto pastebėjau, kad įsibridęs tarp lauko gėlių, partizanas buvo basas. Nedidukė kambaryje šeimininkė Vitalija pasiūkino, kad brolis Antanas vasarą visada vaikščiodavo basas. Gal lengviau būdavo pasprukti nuo pavojaus, negirdimai priselinti, tačiau nuo lietaus, bradžiojimo po rasą jo kojos visa-

da buvo suskirdusios. Tas nemelmas prezidento apdovanojimas vėl pažadino prisiminimus, suskaido negyjančios žaizdos. Štai ką papasakojo partizano Antano Kraujelio sesuo 70-metė Vitalija.

Rupi pokario duona

Mes gyvenome Utenos apskrityje, Alantos valsčiuje, Kaniūkų kaime. Neturtingai gyvenom, turėjom 11 ha žemės. Šeima buvo didelė: šešios sėserys ir du broliai, — vienas mirė karo metu, tesulaukęs devynerių metų. Karo metu siautėjo difteritas, kaime mirė ir daugiau vaikų, dar mokinukų. Liko tik vienas brolis — Antanas (gim. 1928 m.), antaras vaikas šeimoje. Už jį dviem metais vyresnė tik Onutė. Aš irgi labai sunkiai sirgau, bet man buvo nelemta tada išeiti. Po manęs, trečiosios šeimoje, sekė kitos sėserys: Anelė (gim. 1936 m.), Bronė (gim. 1938 m.), Janina

(gim. 1943 m., vėliau tapusi habilituota mokslo daktare) ir jauniausioji Stefanija (gim. 1946 m.). Nors savamokslė, mama gerai mokėjo skaityti, mėgo spaudą. Motinos sesuo tarnavo Kauno kunigų seminarijoje, virtuvėje. Ji surinkdavo ir siųsdavo mums senus laikraščius, žurnalus. Vakarais arba sekmadienį, kai daugiau būdavo laiko, mama mums skaitydavo Lietuvos istoriją. Tokie aplinkoje ir užaugom.

Tėvelis buvo kilęs iš pasiturinčios šeimos, bet kadangi iki karo susėjo į tris dalis išsidalinę žemė, mes iš pradžių nebuvom nei būžinami, nei persekiojami. Negali sakyti, kad lengvai gyvenom, sunkiai vertėmės. Kai 1946-1948 m. pradėjo vėžti į Sibirą, pas mus slapstėsi nuo vėžimų pabėgę žmonės, kadangi mūsų šeima nebuvo įtartina. Apsigyveno ir partizanai — buvo įrengtas

bunkeris, čia slėpėsi ir Aukšlaitijos partizanų vadas. Kaniūkų kaime buvo pradinė mokykla, o progimnazija — Alantose. Brolis baigė Alantos progimnaziją, bet toliau mokytis į Uteną nėjo — išėjo į mišką. Tėvams skaudėjo širdį, bet nedraudė: nieko nepadarysi, sakė, tokie laikai, tėvynė šaukia. Vyriausia sesutė Onutė pirmutinė pradėjo. Utenoje tuomet buvo pažįstama sėsėlė, gaudavo vaistų, gydė sužeistus partizanus. Bet atsirado, kas ją greit išdavė. Pradėjo ieškoti namuose — Onutei teko kurį laiką pasislėpti. Kai ateidavo ir klausinėdavo, kur sesuo, mes sakydavom, kad išvažiavo gyventi į miestą. Ji rado prie globstį pas motinos sėsę. Ten begyvendama ir iškėkė.

Pro mūsų kaimąėjo frontas, buvo išmėtyta daug ginklų. Vyrai ar rankiojo ginklus, būriai po vieną traukė į miškus. Nuo jų neatsilikom ir bro-

lis: kartu su kitu gimnazistu prisirinko ginklų, įsijungė į partizaninę veiklą. Iš pradžių buvo ryšininkas. Jį pradėjo įtarinėti, kažkas paskundė, kad palaiko ryšį su partizanais. Aš pasakysiu, gal brolis nebūtų išėjęs į mišką, jeigu nebūtų pradėję jo verbuoti. Jeigu negalėdavo pasodinti į kalėjimą, taip padarydavo, kad išeitų į mišką — žino, kad ten žus. Protinęs už juos buvo jų prieša. Į pageriančius, nerimtus kadrus jie nekreipdavo dėmesio.

Vietoj sėsers Onutės įsijungiau aš. Padėjau broliui, kai reikdavo, ginklus pervaždavau, palaikiau ryšį tarp būrių. Brolio būrys vadinosi „Vytauto“ vardu. Jie veikė trijuose rajonuose: Utenos, Molėtų ir Anykščių. Iš pradžių jų daug buvo, ir vadai buvo stiprūs. Atsirado agentų iš tų pačių partizanų — pradėjo išdavinėti.

LIETUVIŲ TELKINIAI

DAYTONA BEACH, FL

PAMINĖJOME
LIŪDESIO IR VILTIES
DIENĄ

2000 m. birželio 4 d. Lietuvių Bendruomenės Daytona Beach apylinkės valdyba su-ruošė Baisiojo Birželio — Liūdesio ir vilties dienos gražų, prasmingą minėjimą.

Minėjimas pradėtas lietuviams skirtomis pamaldomis, Prince of Peace bažnyčioje, Ormond Beach, FL. Šv. Mišias aukojo už ištremtuosius, Sibire nukankintus, Lietuvių išsūdijus, kun. Ricardas Grasso, pamokslu prisiminimas lietuvių tautos kancijų kelią.

Choras „Sietynas“, vadovaujamas muz. Antano Skridulio, gražiomis, dienos progai parinktomis giesmėmis teikė gilią dvasinį visų susikaupimą. Šv. Mišiose skaitymus atliko aktorius Kazimieras Barūnas. Aukos nešė garbingieji svečiai Gražina ir PLB pirmininkas Vytautas Kamantas.

Tuoju po pamaldų parapijos salėje minėjimas buvo tęsiamas.

LB apyl. pirmininkas Stasys Ušackas pasveikino gausiai suvažiavusius minėjimo dalyvius, svečius Gražiną ir PLB pirmininką Vytautą Kamantą, padėkojo jiems už aplankymą mūsų telkinio ir sutikimą minėjime pasakyti kalbą. Sugiedoti JAV ir Lietuvos himnai, tylos ir susikaupimo minutė pagerbti tautos kankiniai, tremtiniai. Žodį tarti pakviestas svečias PLB pirmininkas Vytautas Kamantas.

Vytautas Kamantas geras kalbėtojas, uolus bendruomenininkas, nebe pirmą kartą vadovauja PLB Bendruomenei. Jis padėjo LB apyl. pirmininkui S. Ušackui, LB Tarybos nariui Birutei Kocienienėi už sudarymą sąlygų ir pakvietimą šiame minėjime dalyvauti. Šiltu žodžiu prisiminė žurnalistą Jurgį Janušaitį, kaip uolų bendruomenininką, daug metų padėjusį dirbti LB darbus, „Pasaulio lietuvių“ bendradarbį. Prisiminė veikėjus Joną Daugėlą ir kitus.

Jis pasidžiaugė gražia šio telkinio lietuviška šeima, gražia veikla. Jo žodis buvo išskirtinai įdomus. Paprastas, visų tėvynainių išgyventas, patirti, pergyventi okupantams vykdančioms trėmimus, kurie kviendami ir čia esanti šeima palietė. Kvietė susimąstyti, prisiminti šią didžiąją tautos dramą, kurią pergyveno ir Vytautas, jo tėveliai, artimieji. Klausydamas kalbos nejučiomis pajunti gilų skausmą širdyje, sugrįžta būsūs vaizdai, netektys, išgyvenimai.

Vytauto Kamanto žodis iš naujo pažadino širdyse skausmą, pergyvenimus.

PLB pirmininkas atvežė ir dovanų. Visiems ant stalo buvo padėti PLB ženkleliai, charta. Ženkleliai tinka klijuoti ant automobilių lango, ar kelionėse ant lagaminų. Be to, daugeliui buvo įteiktos „Lietuvių kovų ir kancijų istorijos“ po vieną knygą.

Po kalbos, choras „Sietynas“, vadovaujamas muz. Antano Skridulio, atliko meninę dalį. Dainos, primenančios bausių birželį, tremtinių sukurto. Padainavo: „Kur nemunai jaunų dienų“, „Vežė mane iš namų“, „Ko nuliūdęs, berze senas“, „Berzai pravirko“, „Tikėjimo Lietuva“.

Minėjimo dalyviai gausiais plojimais padėjo „Sietynui“ ir jo vadovui, ir išprašė dar vieną dainą — „Lietuva“.

Aktorius Kazimieras Barūnas skaitė eilėraščius: Bernar- do Brazdžionio „Ištremto Sibiran (mirusio) liudijimas“, Z. Gavelio „Tėviškes namai“. Programai vadovavo Algirdas Šilbajoris.

Meninė dalis trumpa, atlikta su giliu išgyvenimu, visiems paliko gilų įspūdį.

Po minėjimo buvo pasivažiavę sumuštiniais, vynu, kava ir saldumynais. Daugelis turėjo progos pasikalbėti bendruomeniniais reikalais su svečiais — Gražina ir PLB pirmininku Vytautu Kamantais.

Dėkojame maloniems svečiams už mūsų telkinio aplankymą, gerą pasikaitą. Aplankykite mūsų dažniau, mieli G. ir V. Kamantai.

PABENDRAVIMO
PIETŲS

Š.m. birželio 7 d. Stac'ės restorane įvyko LB Daytona Beach apylinkės pabendravimo pietūs. Dalyvių mažoka, maždaug 30. Daugelis vyksta į Lietuvą, lanko gimines, tad ir pabendravimo pietuose ne daug. LB pirmininkas S. Ušackas pasveikino dalyvius, padėkojo už popietį lankymą ir pakvietė dienos kalbėtojus: LB Tarybos narę Birutę Kocienienę, papasakojo apie LB Floridos apygardos suvažiavimą St. Petersburg. Buvo mažokai atstovų. Suvažiavimas aptarė ateities veiklos planus, Tarybos ir PLB seimo rinkimus. PLB seime ir tarybos suvažiavime dalyvauja išrinktieji atstovai iš šio telkinio — Birutė Kocienienė ir S. Ušackas.

Nuolatinis Lietuvos naujienų komentatorius Narimantas Karasas ir šį kartą įdomiai papasakojo apie Lietuvos ekonominį

PLB valdybos pirm. Vytautas Kamantas kalba š.m. birželio 4 d. Daytona Beach, FL, vykusiame Vilties ir Liūdesio dienos minėjime.

Nuotr. Donato Stuko

minius vargus. Pabendravimo pietūs vyks ir vasaros mėnesiais.

„SIETYNAS“
ATOSTOGAUS

Choras „Sietynas“, vadovaujamas muz. Antano Skridulio, birželio 4 d. atliko meninę programą Liūdesio ir Vilties dienos minėjime, išsiskirstė poilsui — vasaros atostogoms. Užbaigtųjų švesti muz. Antanas ir Valytė Skriduliai į savo svetingus namus. Š.m. birželio 8 d. pakvietė „Sietyno“ narius su žmonomis, vyrais, ir draugų būrį: susirinko 45 asmenys. Užbaigtųjų šaukos vaivės. Jų metu „Sietyno“ choro valdybos pirmininkė Juozė Daugėlienė pasveikino muz. Antaną Skridulį ir jo žmoną Valytę už ryžtą ir meilę dainai, giesmei, už praturtinimą šio telkinio kultūrinio gyvenimo. Algirdas Šilbajoris ir J. Daugėlienė „Sietyno“ vardu įteikė dovanas ir padėkos bei sveikinimo kortą — linkėjimus ir vardinį — Antaninių progą. Gediminas Lapėnas pakvietė visus sudainuoti šeiminkams „Valio, valio“.

„Sietyno“ vadovas muz. Antanas Skridulius nuosirdžiai padėkojo kantriems choro nariams, tiek daug metų puoselėjantiems lietuvišką dainą ir giesmę. Maestro pasidžiaugė visų choristų kantrumu; tas jų ryžtas mūsų telkiniui teikia daug gražių, malonių nuotaikų.

„Sietynas“ atostogaus iki rudens, o po to ir vėl skambės jų gražios dainos ir giesmės. Malonių atostogų, mieli sietyniečiai!

Vaišės pradėdant šeiminkė Valytė Skridulienė labai jautriai maldos žodžiu dėkojo Aukščiausiam už tiek daug gerų draugų, malonią draugystę, gražų, sutartiną darbą.

Vaišėms įpusėjus, įvyko „generalinė“ „Sietyno“ repeticija“. Skambėjo gražios dainos; choristų lydejo giedri, maloni, nuotaika, reiškianti už visa tai dėkingumą mieliems šeiminkams — muz. Antanui Skriduliui ir jo žmonei Valytei.

„Sietynui“ ir jo vadovui linkime malonios vasaros.

Birutė Kocienienė pranešė, kad „Saulutės“ skyrius ruošia koncertą, š.m. gegužės 24 d., 3 val. p.p., Prince of Peace salėje. Programą atliks Neringa Nekraščiūtė ir Laima Lapkauskaitė.

LB ruošiami pabendravimo pietūs vyks ir vasarą, kiekvieną mėn. pirmą trečiadienį. Pageidaujama pranešimų apie sveikatą, literatūrinių valandelių. Talentų turime. Laukiame.

Jurgis Janušaitis

LOS ANGELES, CA

LIETUVOS DUKTERŲ
„PAVASARIO“ GEGUŽINĖ

Šių metų gegužės 7 d., sekmadienį, Šv. Kazimiero parapijos salėje įvyko „Pavasario“ gegužinė, surengta Lietuvos Dukterų draugijos. Valgiais apkrūti, gėlemis papuošti stalai, scenos pakraščyje gausios laimėjimų paruoštų laimėjimų rinkinys, tariai įdomi meninė programa susilaukė daug svečių. Lietuvos Dukterų d-ja Los Angeles yra labai populiari, nuo pat jos įsikurimo metų šalpos darbai tebevyksta, o išrinkus naują valdybą pakiliu judrumu atsiskleidžia. Toji veikla niekada nebuvo apsnūdusi. Renginiais papildomas izdas, atsi-lankiusių aukos bei dovanų laimėjimų sutelkiamos iplaukos, niekad nesutokiojo lėšų, kurių dėka pagalba ranka vargantiesiems buvo ir tebėra įmanoma.

Šių metų draugijos pirmi-ninkė yra Lionė Vilimienė, bu-vusi pati pirmoji jai Los An-geles įsisteigus prieš 27 me-tus. Didelio patyrimo skau-tišką veiklą, dabar pensijos amžiaus, sesė Lionė Vilimienė aktyviai dalyvauja parapijos gyvenime, sumani, taikaus būdo. Geras pavyzdys draugi-jos geram vardiui. Vicepirm. Danutė Kaškelienė, išd. Lai-mutė Baltrėnienė, sekr. Aldo-na Venckūnienė, Revizijos komi-sija — Angelė Vaičekauskienė, Ema Dovydaitytė, Ja-nina Radvenienė, Bronė Dzen-kaitienė vašių organizatorė („Dukterys“ sekmadieniais pakaitomis, po pamaldų vis paruošia kavą ir užkandžius parapijietiams); Genutė Plukienė pasiliko metinių renginių vyr. šeiminkė.

Tokios sudėties valdyba pradėjo savo šių metų veiklą „Pavasario“ gegužinės rengi-niu; jame numatyta meninė programą atlikti pakviestas, už parapijos ribų pagarsėjęs tenoras, Vidmantas Valatka.

Lionė Vilimienė Los Angeles Lietu- vos Dukterų draugijos pirmininkė.

Pirm. Lionė Vilimienė prieš koncertą pasveikino susirin-kusius svečius, dėkojo už pa-lankę dėmesį šios draugijos šalpos darbams, už aukas, ku-rios igalina palengvinti ypaci-ai Lietuvos kaimo žmonių skur-dą. Linkėdama malonios po-pietės, jis pakvietė akt. Ema Dovydaitytę vesti programą. Sesė Ema apibūdino Vidima-ntą Valatką, naudodamasi iš anksto jai atsiųsta artistinės jo praeities santrauka; koncertų pasiekimas visur buvo labai didelis.

Atliko Vidmantas Valatka savo koncertą, žmonai Suzanai akompanuojant, gražaus balso intonacija. Po keleto dainų publika stebino jo tvirtas tembras, aiški tarsena, stebino taip pat jo labai kas-dieniška apranga ir nuovargio reiškiniai. Lietuvių liaudies dainos, italų populiarijoji ro-mantika visiems patiko, vieno neitkino, kad tenoras yra sa-vo pajėgume, labai mėgėjų kos laikysenos. Trumpu metu pertraukėlis metu Ema Dovydaitytė perskaitė Bronės Liaudanskienės „Odė pavasa-riui“. Publika išsilaikė iki kon-certo pabaigos gera nuotaika. Girdint „O Sole Mio“, „Torna a Sorrento“ ir priedui „Dul dul dudelė“. Už gražų šeimos koncertą programos atlikėjai, Vidmantas Valatka ir Suzana Valatkienė buvo apdovanoti gėlemis ir padėka, kad jiedu tai atliko be honoraro. Pabai-ūs sesė Ema vėl skaitė poe-tes Danutės Mitkienės eilė-darą, skirtą draugijos įkū-rėjui kun. Feliksui Gureckui.

Tuo pasibaigė neilga skam-bi programa. Visų dabar lauke kvapnūs šilti Genutės Plukienės pietūs. Kun. Stanislo-vas Anušis prieš tai palaimi-no visus, gliomis mintimis priartino buvusiuoju gyvū-rių atminimą, Draugijos dva-sios vadovo kun. Felikso Gu-laičio iškalbą artimo meilės tarnybai, ypač, nelaimėi iš-tikus.

Garuojanti valgi išnešiojo dabar vikrios talkininkės;

SKELBIMAI

**ELEKTROS
VEDIMAI — PATAISYMAI**
Turiu Čikagos miesto leidimą.
Dirbu užmiesty. Dirbu greitai,
garantuotai ir sąžiningai.
773-779-3313
KLAUDIJUS PUMPUTIS

**AUTOMOBILIŲ, NAMŲ, SVEIKATOS,
IR GYVYBES DRAUDIMAS.**
Agentas Frank Zapolis ir Orl. Mgr. Aukstas
S. Kana kalba lietuviškai.
FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 95th Street
Tel. (708) 424-8854
(773) 581-8854

Window Washers Needed!
40,000 per year. We need 100 crews.
No exp. necessary. Will train. Must
have valid driver's license and trans-
portation. Must be fluent in English.
L.A. Michaels Window Washing.
Tel. 800-820-6155.

**Kalame visų rūšių „sidings“,
„soffits“, įdedame**
lietvamzdžius (gutters) ir
dengiame stogus. Skambinti
Romui tel. 630-774-1025.

**Reikalingas vairuotojas,
turintis CDL. Darbas 300**
mylių spinduliu aplink
Čikagą. Tel. 708-952-9989
arba 708-906-9945.

**Experienced people to work
with elderly. References,
drivers license, good English
required. Non-smokers only.**
Very good salary.
Tel. 262-763-3375.

44 metų moteris, sąžininga, atsakinga.
Ieik tiek kalbant angliai, gerai
suprantu rusų ir anglų kalbas, laisva
darba. Gali prižiūrėti vaikus, maitinti
maistą, sutvarkyti namus. Tel. 773-
927-4663. Skambinti nuo 8 v.v. iki 4
v.p.p. arba nuo 8:30 v.v. iki 11 v.v.,
kvietis Irena.

GREIT PARDUODA

**RE/MAX
REALTORS**
676-773-888-888
888-773-888-888
888-773-888-888

RIMAS LSTANKUS

• Greitas ir sąžiningas patarimas
• Nuosavybės įkainavimas vertus
• Perkaime ir parduodame namus
• Pasaikinkams nuolat

New Vision

12932 S. LaGrange
Palm Park, IL 60464
Bus.: 708-361-8888
Vėles: 708-361-8888
Pager: 708-892-2573
Fax: 708-361-9618

DANUTĖ MAYER
Dirba naujoje įstaigoje. Jei norite par-
duoti ar pirkti namus mieste ar
priemiestyje, kreipkitės į DANUTĘ
MAYER. Ji profesionaliai,
sąžiningai ir sąsiuokliškai patars.
Nuosavybės įkainavimas vertus.

Dėmesio! Parduodamas 4 butų
mūrinis namas Summit, IL. 3
nuomos po \$550. Kaina \$189,000.
Kreipkitės pas Algi Liepinski, tel.
708-447-3351, A. Mockus Realty,
Chicago, IL.

TAISOME

**SKALBIMO MAŠINAS,
SALDYTUJUS, SILDYMO
SISTEMAS, VIRYKLAS,
ORO VESINTUJUS.**
H.DECKYB
TEL. 773-585-8824

773-585-9500

svečiai tarpusavy dalinosi iš-
spodžiais, atsiminimais; pas-
kui jau kiekvienas pirkio lai-
mėjimo bilietus, linkėjo lai-
mės; Danutė Kaškelienė su-
maniai iškalbi dalino laimin-
giesiems jų laimėtas dovanas
— nebuvo nei vieno tuščio bi-
lieto. Paskui ji perskaitė auko-
tojų pavardes, lyg tai kiekvie-
nas norėjo prisidėti prie šio
renginio ne vien tik pasis-
večiavimu.

Laimėjimus visada labai
krupščiai tvarko ilgametė LD
narė Onutė Kantienė. Gegu-
žės mėnesio pirmasis sekma-
dienis Lietuvos Dukterų drau-
gijos darbštumui pasiliko kiek-
vienam savaip atmintinas.

Stasė V. Pautienienė

KANADA

Einanti 96-sius metus, a.a.
Janina Grabošienė iškeliavo į
kitą pasaulį. Visą gyvenimą
atidžiai skaitė „Draugo“ lai-
kraščio puslapius ir iki pasku-
tinės dienos rūpinosi lietuvi-
be. Paliko dukrą Ireną, visuo-
menės veikėją su šeima, ir du
sūnus su šeimomis. Anūkas
Darius darbuojasi Lietuvoje.
Gausus būrys tautiečių išly-
dėjo į amžiną poilsio vietą Šv.
Jono kapinėse. Gražu, kai
dukros šeima velionę išlaikė
savo namuose ir visą laiką ja
rūpinosi.

**Toronto Maironio mokyk-
la** kreipiasi į tėvelius, pra-
šydama ateinantiems mokslo
metams registruoti vaikus
gegužės 27 d. arba birželio 3
d., nes mokytojai kviečiami
pagal mokinių skaičių. Bir-
želio 3 d. čia yra paskutinė
mokslo metų diena. Lituanis-
tinių kursų mokiniai laikė eg-
zaminus gegužės 13 d., o re-
zultatus atsiims gegužės 27 d.
Maironio mokyklos mokslo
metų iškilmingas uždarymas
vyks penktadienį, gegužės 26
d. Prisikėlimo parapijos patal-
pose.

Po Atvelykio pamaldų
Montrealio Aušros Vartų
bažnyčioje parapijietiai rin-
kosi į parapijos salę Katalikių
moterų draugijos paruoštoms
Velykų vaišėms. Jose dalyva-
vo apie 200 suaugusių ir ma-
žų. Draugijos pirmininkė Ge-

novaitė Kudžmienė pasveiki-
no ir pranešė, kad Velykų sta-
lą aplankė šio renginio pradi-
ninkė Jadvyga Baltuonienė,
prieš 27 metus suuruosius
pirmąjį tokį stalą. Programą
atliko „Gintaro“ tautinių
šokių grupė (vadovas Linas
Staškevičius), po dvylikos me-
tų praėjusių rudenį susibūrusi
tautinių šokių šventei, įvyk-
siančiai 2000 m. liepos 2 d.
Toronte.

Katalikių moterų draugijos
valdyba skundžiasi „Miste-
janciu narių skaičiumi“ ir
didėjančiu vargu rengiant
vaišes, bet per Atvelykį mote-
rys tampa vėl judrios.

Šv. Jono kapinėse, Missis-
saugoje, pavasario kapinių
lankymo dienoje, kaip ir vi-
suomet, suvažiavo tautietiai,
ne tik iš Toronto miesto, bet ir
iš visų apylinkių. Šv. Mišias
koncelebravo kun. A. Simana-
vicius, OFM, prel. J. Staškus
ir kun. K. Kaknevičius. Įspū-
dingą pamokslą pasakė kun.
J. Liauba, OFM. Šv. Jono ka-
pinės pasižymi savo meniniais
paminklais. Čia sėdi didžiuliai
Ropintojai, šaulių pastatytas
paminklas žuvusiems. Kapi-
nės aplanko turistai bei sve-
čiai iš Lietuvos. Kapinės yra
tvarkingai išlaikomos kapų
prižiūros.

Š.m. birželio 17 dieną
įšventintas į diakonus pirma-
sis vedęs lietuvis. Po įšventi-
nimo Toronto katedroje bus
parapijietų pobūvis. Prisikėli-
mo parapija dabar turės pa-
galbos pastoraciniame darbe.

A. a. Matilda Kuolienė,
sulaukus 92 metų, atsisakė
su šiuo pasauliu. Gausus tau-
tiečių būrys palydėjo į amžiną
poilsio vietą Šv. Jono kapinėse
Mississaugoje. Velionė paliko
dvi liūdincias dukras: dr. An-
gelę Kazlauskienę ir dr. Liudą
Leknickienę.

Toronto apylinkės KLB
buvo susirinkusi metiniam po-
sėdžiui. Pateikė savo veiklos
darbus, atliktus 1999 metais
ir aptarė naujųjų 2000 metų
veiklos gaires. Pirmininkauja
D. Garbaliuskienė.
Stasys Prakapas

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE MAIL

Tai — Jūsų laikraštis!

**Ir vėl galima užsiprenumeruoti
„DRAUGĄ“**
papiginta kaina: tik už 65 dol. metams,
tik gyvenantiems JAV-se.

**JAV naujiesiems skaitytojams — pirmas
mėnuo siunčiamas nemokamai.**

Papiginimas tęsis iki liepos 1 d.

KOMUNIZMO ĮVERTINIMO UŽUOMAZGA

ANTANAS DUNDZILA

Mintis birželio 13-14 d. Vilniuje ruošiamai konferencijai apie komunizmo įvertinimą bei Niurnbergo - 2 viešai buvo iškelta 1997 lapkričio 29 d., taip pat Vilniuje suruoštoje konferencijoje, „Komunistinis genocidas Lietuvoje“. Galvojant apie šių metų birželio mėnesio renginį, vėta prisiminti kai kuriuos, beveik prieš trejus metus įvykusios, konferencijos bruožus. Galima manyti, kad bent dalį šių metų programos įtaigos ana 1997 m. patirtis.

Konferencija apie komunistinį genocidą 1997 m. vyko talpioje Žemės ūkio ministerijos salėje. Joje dalyvavo per 600 atstovų grupelė svečių bei keli spaudos atstovai. Programoje dominavo keturi gerai paruošti pranešimai, po kurių dalyviai turėjo galimybę viešai reikšti savo nuomonę. Diskusijose aiškiai suformuluotomis pastabomis iš visų išsiskyrė gerai žinomas Balys Gajauskas ir Seimo narys Antanas Stasiškis, vienintelis valdžioje turintis pareigas konferencijos dalyvis. Kiti kalbėtojai rodė didesnę dėmesį artėjantiems prezidento rinkimams arba tik kartoję okupanto engtų žmonių nedalia. Konferenciją ruošė keturios organizacijos: Lietuvos Politinių kalinių ir tremtinių sąjunga (LPKTS), Lietuvos Politinių kalinių ir tremtinių bendrija, Lietuvos Laisvės kovos sąjūdis, o visą ruošą koordinavo ir rėmė Lietuvos Gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centras (LGGRTC).

Tie keturi skaityti pranešimai sudarė konferencijos esmę, o dvi jų savo apimtimi yra reikšmingi šių metų renginiui. LGGRTC išleido simpatyngai paruoštą knygėlę, kurioje išspausdinti pranešimai. Dešimties puslapių Arvydo Anušausko pranešimas, „Sovietinis genocidas ir jo padariniai Lietuvoje“, buvo dalyvams ir savo tema bei apimtimi konferencijos programai labai tiko. Skelbiama, kad šių metų birželio mėnesį A. Anušauskas skaitys du, su keliais kitais autoriais paruoštus, pranešimus: „Komunizmo nusikaltimai atskirose valstybėse ar regionuose“ ir „Tarptautinis bendravimas, tiriant ir teisiškai įvertinant komunizmo nusikaltimus“. „Desovietizacijų problemų“ tema 1997 m. pranešimą skaitė Povilas Jakucionis. Šis pranešimas 2000 birželio renginiui yra reikšmingas, nes jame viešai išgirstas raginimas pas-

merkti komunizmo nusikaltimus. Kas šio sumanymo tikrais autorius, sunku pasakyti, tačiau P. Jakucionis buvo tas, kuris 1997 m. savo konferencijos kalboje viešai šią mintį išskėlė. P. Jakucionis teigė: „Jeigu nepamersime komunizmo nusikaltimų, tai gera valia niekada neturime prieš blogį. Be jokių procesų, kaip Niurnbergo ir memorialų, nuolat primenantį milijonus gulaguose žuvusių žmonių, pokomunistinės šalys neįveiks komunizmo padarinių“. Prieš pat konferenciją, 1997. 11.21 d. „Tentynys“ per kelis numerius išspausdino LPKTS-ai pirmininkaujantį P. Jakucionio pranešimą.

Grįžtant prie birželio ruošiamo renginio, reikia pastebėti, kad P. Jakucionis ir kiti dalyviai turėjo galimybę viešai reikšti savo nuomonę. Diskusijose aiškiai suformuluotomis pastabomis iš visų išsiskyrė gerai žinomas Balys Gajauskas ir Seimo narys Antanas Stasiškis, vienintelis valdžioje turintis pareigas konferencijos dalyvis. Kiti kalbėtojai rodė didesnę dėmesį artėjantiems prezidento rinkimams arba tik kartoję okupanto engtų žmonių nedalia. Konferenciją ruošė keturios organizacijos: Lietuvos Politinių kalinių ir tremtinių sąjunga (LPKTS), Lietuvos Politinių kalinių ir tremtinių bendrija, Lietuvos Laisvės kovos sąjūdis, o visą ruošą koordinavo ir rėmė Lietuvos Gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centras (LGGRTC).

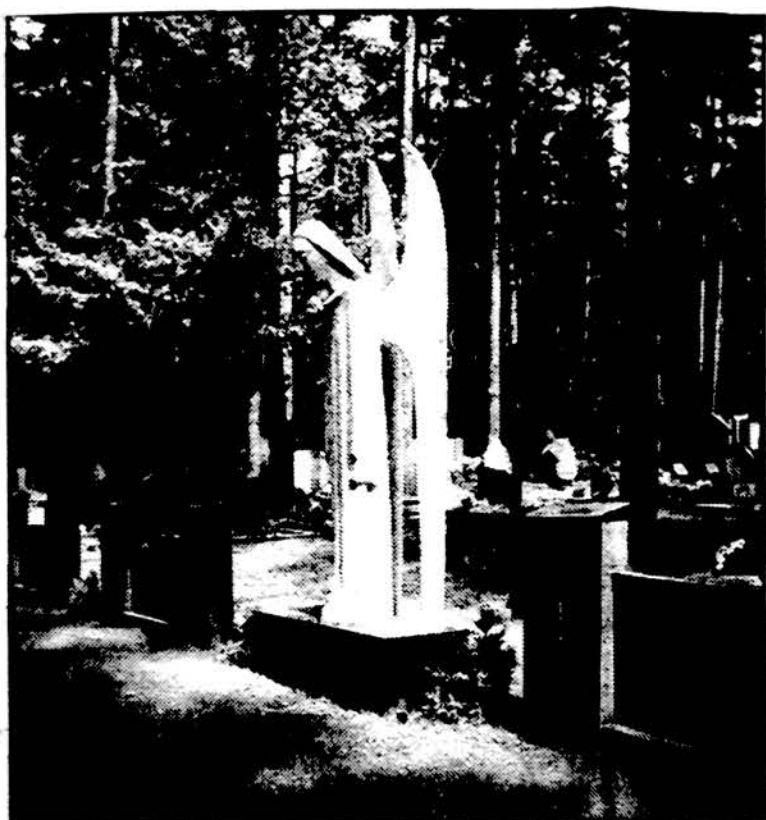
Tie keturi skaityti pranešimai sudarė konferencijos esmę, o dvi jų savo apimtimi yra reikšmingi šių metų renginiui. LGGRTC išleido simpatyngai paruoštą knygėlę, kurioje išspausdinti pranešimai. Dešimties puslapių Arvydo Anušausko pranešimas, „Sovietinis genocidas ir jo padariniai Lietuvoje“, buvo dalyvams ir savo tema bei apimtimi konferencijos programai labai tiko. Skelbiama, kad šių metų birželio mėnesį A. Anušauskas skaitys du, su keliais kitais autoriais paruoštus, pranešimus: „Komunizmo nusikaltimai atskirose valstybėse ar regionuose“ ir „Tarptautinis bendravimas, tiriant ir teisiškai įvertinant komunizmo nusikaltimus“. „Desovietizacijų problemų“ tema 1997 m. pranešimą skaitė Povilas Jakucionis. Šis pranešimas 2000 birželio renginiui yra reikšmingas, nes jame viešai išgirstas raginimas pas-

DAR KARTĄ APIE NATO

Prieš Velykas Amerikoje lankėsi buvusi Lietuvos ministrė Europai Laima Andrikenė. Ji įvairiose vietose susitikinėjo su lietuviais, o Vašingtone turėjo pasimatymų su valdžios žmonėmis. Anksčiau ji priklausė konservatorių, o dabar sukūrė naują Tėvynės liaudies partiją ir yra jos pirmininkė. Grįžusi Lietuvon, ji papasakojo, kad Vašingtone patyrusi stiprų nepalankumą naujų narių NATO priėmimui. Ir, jos nuomone, jokių vilčių Lietuvai patekti į šią sąjungą nėra.

Aš diena iš dienos seku didžiąją amerikiečių ir Anglijos žiniasklaidą, klausausi Laisvosios Europos ir „Amerikos balso“ laidų, palaikau asmeniniais ryšius su kai kuriais Kongreso nariais, o ypač su kandidato į Amerikos prezidentus George W. Bush rinkiminio štabo ir norėčiau L. Andrikenės išvadoms prieštarauti.

Amerikos nuotaikos NATO plėtimui palankios. Ir visuomenėje, ir valdžios sluoksniuose. Paziūrėkime, ką rašė įtakingoji Vašingtono spauda ryšium su Vilniuje suruošta tarptautine konferencija „NATO vaidmuo besikeičiančioje Europos saugumo aplinkoje“ gegužės mėnesį ir su kandidaciją į NATO „Vilniaus pareiškimu“. Yra atskirų politikų, kurie nuo Stalino, Brežnevo ir Gorbaciovo laikų naudoja ir dabar tradicinį argumentą „Nepykinkime Sovietų Sąjungos“, pakeitę jį „Rusijos“, bet bendrosios nuotaikos kitokios. Abu prezidentiniai kandidatai, Bush ir Gore, atkreipė dėmesį į Vilniuje įvykusią konferenciją ir pasiuntė laiškus prezidentui V. Adamkui. Galbūt norėtume stipresni pasisakymų, būtų geriau, jei jau nebemintų Rusijos reikalų, bet tuo dėmesiu nesidžiaugia Maskva, ypač paneigimu Rusijai veto teisės.

Lietuvos kantių paminklo detalė. Paminklą 1997-2000 m. Petrašiūnų kapinėse pastatė Lietuvos Politinių kalinių ir tremtinių sąjungos Kauno skyrius. Centrinės figūros, Baltojo Angelo, skulptūros autorius Sigitas Straigis. Nuotr. Stanislovo Sajausko

Kol krašto politinėse viršūnėse galutiniai sprendimai nepadaryti, atsakingi politikai vengia kategoriškų pareiškimų, ir taip turėtume spręsti abiejų prezidentinių kandidatų laiškus. Bet savo principinius nusistatymus išsakė. Daug aiškesnė buvo JAV sostinės spauda.

Pats įtakingiausias Vašingtono dienraštis „Washington Post“ „Vilniaus pareiškimą“ analizei skiria ilgą straipsnį, nurodymas ir Lietuvos užsienio reikalų ministrą Algirdą Saudargą, kaip „devynių kandidatų bendros registracijos variklį“. Pateikiama daug jo Vilniuje pasakytos kalbos citatų. Štai pora: „Mes pasiryžę ginti Atlanto (kraštų) bendruomenės vertybes — individo laisvę, laisvą rinką, įstatymais paremtą valdžią“. Jis priduria: „Mes esame pasiruošę priimti NATO narių atsakomybę ir našta, bet mes su ta sąjunga jau koordinuojame gynybos struktūras ir politiką“.

Dieną po „Vilniaus pareiškimą“ pasirašymo, Lietuvos prez. Valdas Adamkus su valstybinių vizitų lankėsi Slovenijoje ir Reuterio gegužės 23 d. pranešimu galėjo pasakyti: „Šiuo metu visi duomenys rodo, kad Slovenija ir Lietuva yra labiausiai pasiruošusios (2000) įstoti į tarptautinę organizaciją“.

Ministro A. Saudargo žodžiai apie vykstantį karinį bendradarbiavimą su NATO valstybėmis, nėra tuščiažodiavimas, bet paremtas faktais.

Norvegija ir Danija labiausiai remia karinių jėgų stiprinimą, laivais, ekspertais, karių apmokymu. Toli neatšilėta Švedija, net ir Suomija. Būta naivu galvoti, kad tai vyksta be Amerikos paramos. Nebūtų daug suklysta, padarius prielaidą, kad per minėtas valstybes vykdomi Amerikos strateginiai planai. Pvz., visai neseniai JAV ir Estija sutarė Estijos teritorijoje jungtinio oro erdvės ir satelitų stebėjimo centrą. Rusai jau skelbia, kad tai bus Rusijos šnipinėjo centras. Baltijos valstybės, Norvegija ir JAV vykdo integruotą oro projektą. Rusai vėl šaukia, kad tas projektas bus sujungtas su jau veikiančiu NATO oro gynybos tinklu. Vykdomi JAV ir Europos NATO valstybių karo laivynų manevrai, į kuriuos kviečiami ir Baltijos kraštų karo laivai. Lietuvos oro stebėjimo sistema jau sujungta su Lenkijos. Lenkija jau NATO kraštas.

Į potencialius NATO plėtimo planus, reikia manyti, įtraukta ir Ukraina. Jau vyko NATO valstybių konferencija Kijeve. Dabar vėl, prezidentas

Clinton, išvykęs Europon lankyti NATO valstybių, yra numatęs vizitą į Ukrainą. Didelė nelaimė, kad sukomuniztinta ir surusinta Gudija (Baltarusija) nesiryžta atkurti tautinės valstybės. Rusija būtų priversta atsakyti imperalistinių svaicijimų ir pradėtų rūpintis savo piliečių gerove.

Amerikos karinių jėgų rodymas dėmesys Baltijos valstybių erdvei yra ženklas, kad ir Lietuvos įstojimui į NATO sąjungą neturėtų būti neįveikiamų kliūčių. Svarbu, kad Lietuvos žmonės suprastų NATO reikšmę ir aktyviai tos sąjungos siektų.

Galėtų kas kelti klausimą, kad Vladimir Putin, ne Stalinas, ir dabartinė Rusija, ne Sovietų Sąjunga. Atsakyčiau, jog Putin iki šiol darbai neįrodė, kad juo galima pasitikėti. Vien žodžiai. Gražių žodžių yra prikaltę ir Stalinas, o Vakarų intelektualai jais buvo patikę. Geriausiai dabartinę Rusiją aptarė prof. Vytautas Landsbergis: „Gyvename aktyvaus ugnikalnio papėdėje. Nežinia, kada gali prasidėti žemės drebėjimas. Turime būti pasirėngę“. Kitais žodžiais tą patį mintį šiomis dienomis išsakė Amerikos valstybės sekretorė Madeleine Albright, Londone kalbėdama apie Rusijos ateitį: „Lyg viena iš tradicinių anglių detektyvinių romanų“, tik kitais viršeliais.

Lietuvoje Putin pasitiki buvę partijos sekretoriai, kurie dabar pasidarę „ekspertai“ ekonomikos, teisės, istorijos, finansų. Jiems NATO nereikia. Politiniai vadai, Rusijos šalininkai, opozicijos stojimui į NATO dengia tariamu rūpesčiu žmonių gerove. Girdi, iš biudžeto skirdami krašto gynybai pusantro ar du nuo-

SKANDINAVIJA — TRUMPAS NEDAUGELIO PRIEGLOBSTIS

REMIGIJUS MISTŪNAS

1944-jų vasarą prasidėjęs tūkstančių lietuvių pasitraukimas į Vakarus, panašus į ūmai ištvinusią upę, kai nuo pagrindinės vagos atsišakoja daugybė vagelių ir liejasi į visas puses. Viena tokia tremties potvynio atšaka kai kuriuos lietuvių nunešė į Skandinavijos valstybes.

Gausiausiai — į Daniją, kur po karo įvairiose stovyklose buvo internuoti per 2,000 lietuvių. Vėliau, 1945 m. rudenį, Danijos Raudonasis kryžius kone visus juos suvežė į Nymindegabę stovyklą, netoli Esbjergo uosto. Dar po metų lietuvių buvo perkelti į Dragsbaeką prie Thistedo miestelio, be to, šiek tiek lietuvių gyveno Kopenhagoje. Šios stovyklos tapo lietuviškos veiklos centrais, tačiau, regis, spaudai sąlygos buvo nepalankios. Tera žinomas Kopenhagos stovykloje porą metų leistas mėnesinis rotatorinis laikraštis „Lietuvių žinios“, Nymindegabo ir Dragsbaeko stovyklose — savaitinis „Informacinis biuletenis“, minint trečiuosius metus tremtyje, rotarinį vienkartinį leidinį 1948 m. paskelbė „Vytėnų“ draugovė, vienkartinį Danijos lietuvių leidinį „Vikingų žemėje“ Kopenhagoje išleido Kultūrinis sambūris „Romuva“, o Danų-lietuvių draugija — V. Kudirkos „Tautiškos giesmės“ vertimą į danų kalbą.

Emigracija išviliojo iš Danijos kone visus čia prisiglaudusius lietuvių ir juos ilgus metus tepiminė Thistedo stovykloje pastatytas puošnus, pen-

kių metrų medinis kryžius, ir gražiai dekoruoti Gedimino stulpai.

Švedija buvo ta šalis, kuri labai masinio 1944 m. vasarą namus palikusius lietuvių, ypač tuos, kuriuos likimas nubloškė prie Baltijos — Palangos ar, vėliau — Liepojos apylinkės. Paziūrėjus į žemėlapi, kitas krantas atrodė ranka pasiekiamas, regis, menkiausio žvejų laivėlio pakanka, kad nusigautum ir po kelių valandų kelio pasiektum žemiškąjį rojų.

Ne vienas ir ne du lietuviai su žvejų pagalba bandė įveikti Baltiją, netgi mėginta sukurti savotišką pabėgėlių gabenimo į Švediją tinklą, tačiau su-trukdė vokiečiai. Jų ir sovietų karo laivai gaudė žvejų ar kitus pabėgėlius gabenusius laivus ir, jei patekusieji į vokiečių nagus dar turėjo viltį ištrukti į laisvę, tai į sovietų — ne.

Ir vis tik, kai tik pasitaikydavo proga, pabėgėliai mėgindavo savo laimę. Visa bėda, kad lietuvių žvejų būta nedaug, ne taip, kaip estų bei latvių, tad, pasibaigus karui, paaiškėjo, jog Švediją pasiekė apie 5,000 latvių ir per 2,500 estų, o lietuvių rasta kiek daugiau nei 400. Iki karo pabaigos pabėgėliai buvo laikomi stovyklose, tačiau vėliau buvo paleisti ir turėjo patys savimi pasirūpinti. Dar stovyklose lietuvių patyrė, jog lengviausia rasti darbą žemės ūkyje, tad pradėjo daugelis už menką atlygį lenkė nugaras ūkiuose, bet veikiai apsižiūrėjo, jog lieti prakaitą už daug geresnį atlygį galima ir pramonėje, ir patraukė į miestus. Didesni lietuvių telkiniai susidarė Stokholme, Lunde, Eskilstamoje ir Bodofors-Nusse.

Nors lietuvių bendruomenės būta negausios ir daugelis laukė nesulaukė emigracijos, vis tik nesėdėta rankas sudėjus. 1946 m. buvo įkurta Lietuvių draugija Švedijoje, kuri 1950 m. buvo perorganizuota į Lietuvių Bendruomenę Švedijoje, iki emigracijos pradžios veikė ateitininkai, Lietuvių studentų atstovybė.

Zinia, viską riboja lietuvių skaičius, tai pasakytina ir apie leidybą. Trumpiau ar ilgiau ejo šeši periodiniai leidiniai, pasirodė ir kelios knygos. Iki tol lietuviška knyga Švedijoje buvo susijusi su čia jau gerus du dešimtmečius gyvenusiu rašytoju Igniu Šeiniumi. Po 1940 m. jis daugiausia rašė švediškai ir iki 1945

m. pabaigos švedų leidyklos išleido keturias jo knygas.

1945 m. pirmuosius leidinius paskelbė ir lietuvių pabėgėliai. Konkrečiai, Stokholmo lietuvių komitetas išleido A. Skimucio parengtą „Trumpą švedų gramatiką“. Amžininkų žodžiais, rotatoriumi spausdinta knyga buvo labai gera pagalba, norintiems geriau išmokti švedų kalbą ir juos patvirtino laikas — prieš keletą metų, kai Lietuvoje atsirado besidominciu švedų kalba ir truko mokymo literatūros, kai kas gelbėjosi Vilniaus universiteto bibliotekoje saugomu A. Skimucio gramatikos egzemplioriumi.

Švedijoje veikė bendra pabaltijiečių organizacija — Baltijiečių humanitarinė sąjunga, kuri ketverius metus leido žurnalą „The Baltica Review“. Jo redakcija kai kuriuos žurnale spausdintus straipsnius paskelbė atskirais atspaudais. Pirmuoju pasirodė Juozo Lingio straipsnis apie tautinį lietuvių charakterį.

Viena švedų religinė organizacija lietuviams išleido „Morkaus evangeliją“, o Lietuvių draugija Švedijoje — K. Žitkaus tikybos vadovėlį „Tėvų mūsų“. Ši iliustruota, spaus-tuvėje spausdinta, per 100 puslapių turėjusi knyga, ko gero, buvo didžiausias lietuvių kalba pasirodęs leidinys visoje to meto Skandinavijoje.

Būta ir kitų leidybinių su-manymų, tačiau nepajęta tesėti, emigracija sumažinus lietuvių bendruomenę.

Trečia Skandinavijos valstybė — Norvegija — buvo vieta, kur lietuvių pateko prieš savo valią. Karui baigiantis, vokiečiai prievartai atvežė į šią šalį darbus apie 600 lietuvių, tačiau veikiai po jo pabėgė-gos jie buvo išgabenti į Vokietiją. Tie keli Norvegijoje praleisti mėnesiai buvo pernelyg trumpas laikas, kad ši valstybė paliktų kiek ryškesnį pėdsaką lietuviškos emigracijos istorijoje. Tas pat pasakytina ir apie Norvegijos lietuvių spaudą. Keli jų leisti laik-raščiai težinomi tik iš aprašymų Vokietijojeėjusiose lietuvių laikraščiuose ir yra tik-ros bibliografinės retybės.

Skirtingai nuo kitų Skan-dinavijos kraštų, Suomijoje buvusius lietuvių, ko gero, galėjai suskaičiuoti ant pirštų, nes Suomijos nepasiekė tremties potvynis ir, jei 1940 m. so-vietinė okupacija nutraukė suomių-lietuvių santykius, tai 1944 m. Suomijos kapituliaci-jos auka tapo suomių-lietuvių draugija, kurios veikla buvo nutraukta. Ko gero, vienu iš nedaugelio priminimų apie Lietuvą pokario metais suomias buvo prof. Eino Nieminen 1949 m. išleistas lietuvių liaudies dainų rinkinys. Jame buvo 33 P. Kriaučiūno ir prof. J.J. Mikolo uztarų dainos. Knygoje buvo pateiktas jų kirčiuotas lietuviškas tekstas, taip pat vertimas į vokiečių ir suomių kalbą.

Skandinavija garsėja kaip rūsios gamtos kraštas ir lietuvių čia nesijautė ramūs. Aišku, kalta ne gamta. Danijoje ir Švedijoje pasitaikė prievartinės pabėgėlių repatriacijos atvejų. Ypač plačiai nuskaubė daugiau nei šimto vokiečių kariuomenėje tarfau-sių pabaltijiečių išdavimo sovietams istorija Švedijoje. Kaip sakoma, juo toliau nuo bedos, tuo ramiau, tad lietuvių į Skandinaviją atnešęs tremties upelis veikiai išdžiūvo po emigracijos saule ir ilgus dešimtmečius, iki pat 1990 m., Lietuvos vardas šiose šalyse buvo prisimenamas tik kai kurių iš čia likusių gyventi atkaklių pastangų dėka.

ALTO suvažiavime NATO reikalais birželio 10 d. Balzeko Lietuvių kultūros muziejuje. Iš kairės: ALTO centro valdybos pirm. Saulius Kuprys, ALTO atstovas Washington, DC, Algis Rimas ir dr. Gediminas Balukas.

**UNION TELECARD
ALLIANCE, LLC**

Didžiausia telefono
pokalbių kortelių platintoja

MES EŠME GIRDIMI per atstumą; MES MATOMI iš tolo!!!

RYTŲ EUROPOS TELEFONO POKALBIŲ KORTELĖ THE EASTERN EUROPEAN CALLING CARD

Pasiteiraukite krautuvėse \$5, \$10, \$20 vertės Rytų Europos telefono kortelių

Lietuva - 22.0¢ Latvija - 22.7¢ Rusija - 12.5¢ Ukraina - 14.2¢ Lenkija - 14.2¢

- **Nėra prisijungimo mokesčio**

- Likusių minučių laikas neapmokamas (no minute rounding)
- Nėra užimtumo signalo
- Rusiškai ir lenkiškai kalbantys patarnautojai

- **Prieinama naudojant 800 numerius**

- Puikus patarnavimas
- Geriausios kokybės sujungimas
- Žemiausios kainos

\$5					\$10					\$20				
Country	Retail	Min.	Min.	Min.	Country	Retail	Min.	Min.	Min.	Country	Retail	Min.	Min.	Min.
Albania	\$0.181	27	55	110	Greece	\$0.125	40	80	160	Russia	\$0.125	40	80	160
Armenia	\$0.263	19	38	76	Hungary	\$0.142	35	70	140	Russia, Moscow	\$0.057	87	173	350
Azerbaijan	\$0.278	17	35	71	Israel	\$0.083	60	120	240	Russia, St. Petersburg	\$0.083	60	120	240
Belarus	\$0.263	19	38	76	Italy	\$0.083	58	117	233	Slovakia	\$0.200	25	50	100
Bosnia & Herzegovina	\$0.200	25	50	100	Kazakhstan	\$0.200	25	50	100	Slovenia	\$0.181	27	55	110
Bulgaria	\$0.166	30	60	120	Kyrgyzstan	\$0.277	18	36	72	Tajikistan	\$0.250	20	40	80
Canada	\$0.083	60	120	240	Latvia	\$0.227	22	44	88	Turkey	\$0.181	27	55	110
Croatia	\$0.238	21	42	84	Lithuania	\$0.220	22	45	90	Turkmenistan	\$0.312	16	32	64
Czech Republic	\$0.166	30	60	120	Macedonia	\$0.238	21	42	84	Ukraine	\$0.142	35	70	140
Estonia	\$0.153	32	65	130	Moldova	\$0.217	23	46	92	United Kingdom	\$0.083	58	117	233
France	\$0.083	58	117	233	Poland	\$0.142	35	70	140	USA	\$0.083	60	120	240
Georgia	\$0.200	25	50	100	Romania	\$0.200	25	50	100	Uzbekistan	\$0.167	29	59	119
Germany	\$0.083	58	117	233	Romania, Bucharest	\$0.153	32	65	130	Yugoslavia	\$0.181	27	55	110

Tapti šios kortelės platintoju skambinkit 1-800-409-0819 ext. 121 (minimum užsakymas 500 dol).

PRIEŠ KĄ UŽSIMOJO PREZIDENTO PATARĖJAS

Perskaičius apie balandžio 1-osios „Dviracio“ artistų juokus Lietuvos prezidentūroje („Draugas“, 2000.05.16), noriu pritariti J. Damušienei, jog prezidentūra neturėtų tapti nei cirko arena, nei „šou“ estrada pigaus humoro politizuotiems ir užgauliems vaidinimams atlikti. Taip pat reikėtų pritariti ir politinio apžvalgininko A. Rašo nuomonei, jog nei Kremliuje, nei Baltuosiuose rūmuose, net ir balandžio 1-osios proga, tokių renginių, tikriausiai, nebūna. Bet Lietuva — tai ne Rusija, kurios prezidentas moka savo šalies patriotus užsoti ir pagerbti, o, reikalui esant, apginti. Visai nesvarbu, kur jie bebūtų, ar begyventų. Lietuva — tai ne JAV, ne Francūzija ir ne Anglija ar kita kuri civilizuota Europos valstybė, gerbianti ir savo šalies patriotus, — avosios šalies tradicijas.

— netgi ne Indija. Pas mus — p žinome, šventų, visų ge. — ir apsaugomų, karvių net. Atrodo, jau neturime nieko švento, gerbtino ir visapusiškai saugotino. Galima šaipytis iš visko, netgi iš paties gerbtiniausio ir labiausiai savo valstybei nusipelnusių žmonių — Lietuvos patriotų.

Kodėl dabartinėje Lietuvoje visų negerovių kaltininku, atpirkimo ožiu ir net pajukos objektu padarytas Lietuvos laisvės kovotojas, karys — savanoris ar eilinis patriotas, o ne koks sovietų okupantas, enkavedistas, kompartijos sekretorius ar tiesiog vietinis kolaborantas, uoliau nei kas kitas vykde okupantų įpareigojimus? Gyvename tarsi kokioje iškreiptų veidrodžių karylytėje. Viskas pas mus ne taip, kaip turėtų būti. Panašiai, kaip toje lietuviškoje pasakoje apie Jonelį, adatą ir šieno kupetą, lašinių peltį, karvę ir ant pavaldžio persi-vestą žmoną. Viskas iškreipta, sudarkyta ir tarsi apversta aukštyn kojom. Ką per amžius sukuriame savo protu, pastatome savo rankomis, tą patys ir sugriauame, sunaikiname. Tikrai šiek tiek neturėdami, vis į primetuosius meldžiamės, juos garbiname, skulptūras atstatinėjame, kuriame parkus. Teisus anų „gerų“ laikų poetas, rašydamas šiuos žodžius: „Ateina genijai ir vėl išnyksta, atėjo Leninas visiems laikams“... Tarsi taip paprastai ir suprantami paaiškindamas, kodėl Lietuvoje neliko vietos nei saviems patriotams, nei karies — savanoriams, nei kovotojams, kritusiems už jos laisvę.

Na, o jau tas lietuviškas humoras — visai ne humoras, jei jį žiūrime — vertia. Ir kokie čia juokai, jei balandžio 1-ją, melagiu dieną, svarbiausia valstybės įstaiga pavirsta absurdo teatrų politinėms sąskaitoms suvedinėti, užsimojant beisbolo lazda prieš Lietuvos patriotą, laisvės kovotoją ar kūrį — savanorį. „Geras pavyzdys“ nesubrendusiai ir hesusifikuojusiai jaunomenei bei nepritekliai išsekintai, kantrybę vos vos valdančiai, visuomenei, tokiu būdu pamėginanti spręsti sudariusias problemas, įsise-nejusias bėdas, nuomonių skirtumus, ir nesutarimus...

prieš patį visuomenę, tiek ir prieš mūsų valstybę bei joje veikiančius įstatymus. Lietuvos žiniasklaida ne taip seniai plačiai pasakojo apie Arūno Valinsko — vieno pagrindinių šio „šou“ atlikėjo ir vadovo — „šposus“ vienoje vestuvėse. Tai jis, bodamas piršliu vestuvėse, melagingai pranešė apie pastatą, kuriame linksmosios vestuvinininkai, užminavimą. Policija iš pastato evakavo ne tik visus besilinksminančius vestuvinininkus, bet ir visus, tame pastate — viešbutyje buvusius žmones. Netrukus šio įstalaus pokšto kaltininkui, vestuvių piršliui, žinomam ir populiariam artistui A. Valinskui už „juokelius“ buvo iškelta baudžiamoji byla. Tik atsišvelgiant į kai kurių politikų prašymus, jo paties atsi- prašymą ir, žinoma, didelį artisto populiarumą, laisvės atėmimas buvo pakeistas nemaža pinigine bauda. Tą baudą A. Valinskas, tarsi išsityci- damas iš esamų Lietuvos įsta- tymų, sumokėjo po 1 centą, demonstratyviai atveždamas dideliuose maišuose sunkve- žimiu. Sako, kad kai kam tokį cirką Lietuvoje žiūrint, buvo gražu ir linksma, gal net ir juokinga...

Nereikėtų pamiršti, jog pas- kutinių prezidentinių rinkimų metu šis garsus artistas dirgavo A. Paulausko rinkini- minei — meninei programai „Gyvensime — geriau“. Ir, kaip žinome, ši programa tam tikruose Lietuvos gyventojų sluoksniuose turėjo gerą pasi- sekimą. Mažai trūko, kad pre- zidento kėdė būtų atsisėdęs mažai kam žinomo raudon- raiščio sūnus. Vienas toks, A. Paulauska palaikantis, kon- certas Klaipėdoje buvo vaiz- daliai aprašytas ir „Drauge“. O gal tokiais balandžio pirmo- sios pokštais prezidentūroje A. Valinskas pradėjo „Naujosios sąjungos“ ir jos vado rinkimi- nę agitaciją į naujus šiu metų Seimo rinkimus? Kaip galėtu- me spręsti, iš „Dviracio šou“ vaidinimo prezidentūroje, agi- tacija bus nukreipta prieš Lie- tuvos patriotas, karius — sa- vanorius ir jų talkininkus, de- šinišias jėgas ir visus tuos, kurie nuširdžiai trokštą Lie- tuvą greičiau įjungti pilnaver- te narį į demokratinių valsti- jų bendriją.

Tikrai nejuokinga, kai žmo- nės gėdinami sprogdinimais, kai patriotams ir karies sa- vanoriams beisbolo lazda mo- juojama jau laisvoje Lietuvoje. Bet kas gi tas — Lietuvos pa- triotas, karys savanoris, prieš kurį sukilo visos tamsiosios mūsų valstybės jėgos? Verta trumpai pasiaiškinti. Lietuvos patriotas, kaip ir laisvės kovo- tojai, kariai — savanoriai, gy- nusieji Lietuvos valstybę ir joje gyvenusius bei gyvenan- čius žmones, buvo ir yra ne vien tik lietuviai, bet ir Lietu- vos nuo seniausių laikų gyve- nantieji kitataučiai: totoriai, karaimai, lenkai, rusai, žydai, baltarusiai ir netgi vienas ki- nietis, sąsiningai ir ištikimai tarnavęs nepriklausomos Lie- tuvos kariuomenėje. O juk ir amerikietis Samuel Harris buvo 1920-aisiais metais, gin- damas nuo priešų Lietuvos iš- kovojimus ir jos nepriklauso- mybės siekius. Spaudoje buvo aprašytas atvejis, kai vienas Lietuvos tydas su didžiausia meile ir milžiniu patriotizmu garsino okupuotos Lietuvos vardą Islandijoje. Jam ten taip pat grėmėjo ir gėdino mūsų valstybės nepriklauso- mybės priešai. Gal ir dabar mūsų valstybėje belikę tydai tik iš didelės meilės ir patrio-

Graziųjų Lietuvos kopų tapytojas dail. Ed. Walaitis (viduryje) su dail. iš Louisville, Kentucky, Andriumi Jurkūnu bei medicinos studente iš Louisville, Kentucky, Ula Višomirskytė-Jurkūniene Stanley Balzeko Michi- gan meno centre, New Buffalo, MI, kurio vaizdingos apylinkės traukia menininkus iš viso pasaulio.

tizmo savo gimtajai žemei Lie- tuvoje gyvena? Jiems kuris nors gatvės politikas dėl būtų nebūtų dalykų vis nepamiršta pamąjoti. Bet juk ir kitų Lie- tuvos kitataučių patriotų turi- me šiandieną nemažai. Jų yra visur — ir parlamente, ir vy- riausybėje, kariuomenėje ir net eiliniuose gyventojų sluoksniuose. Jie gyvena šalia mūsų, tarp mūsų. Tik apsidai- rykime, bet kaipgi jiems jaus- tis, žiūrėti, kai prezidentūroje prieš patriotas užsimojama beisbolo lazda. Tikrai nėra su- prantama, iš katro gi čia nuo- lat šaiposi „Dviracio“ šou ren- gėjai ir atlikėjai. Tai kuriam iš jų užsimojimo, taip nevykusiai ir beisbolininko vaidmenį įsijau- tęs, prezidento patarėjas? Tik- rai nesmagu ir gėda, jog šiame pigiame „šou“, nukreiptame prieš Lietuvos patriotas bei svarbias valstybines tradici- jas, dalyvavo ir prezidentūros pareigūnai.

Violeta Rutkauskienė

PASALIO LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS ISTORIJA

PLB VIII seimas savo nuta- rimu įpareigojo PLB valdybą paruošti Lietuvos Bendruome- nės istoriją. Tokia istorija bus naudojama kraštų Lietuvos Bendruomenėse, liuanistinė- se mokyklose, organizacijose, šeimos, išsivijoje ir Lietuvoje. Ji supažindins visus su didele, kūrybinga ir svarbia didele lietuvių tautos dalies — iš- siviijos — veikla per praėjusius pusę šimto metų.

PLB istorijos knygos pa- ruošimo darbas prasidėjo 1999 m. pradžioje. Knyga medžia- ga renka ir ją redaguoja Vy- tauto Didžiojo universiteto Kaune Išeivijos studijų centro istorijos doktorantas Linas Saldukas (Donelaicio g. 52-218, LT-3000 Kaunas, Lietu- va — Lithuania, tel/fax 370-7-22-67-19). Daugelis kraštų Bendruomenių laiku atsiliepė į PLB valdybos ir knygos re- daktoriaus anksčiau pra- šymus, atsiuntė reikiamą me- džiagą, kuri redaguojama, tvarkoma, papildoma ir ruo- šiama tolesniam patikrinimui. Kai kurie kraštai prašomos medžiagos iki šiol neatsiuntė, tai pačiam redaktoriui tenka reikalingą medžiagą sutelkti iš įvairių kitų šaltinių.

Knygoje straipsniais ir nuo- traukėmis atspindės Lietu- vių Charta, PLB dešimties seimų ir PLB valdybų darbai, jaunimo kongresai, tautinių šokių ir dainų šventės, kultū- ros kongresai, išsivijos kova už Lietuvos laisvę iki 1990 m., kraštų Bendruomenių įvairi ir įspūdinga veikla.

1999 m. įvėntė 50-ties metų jubiliejų nuo Lietuvių Chartos paskelbimo (1949 m. birželio 14 d.), davusios pra-

džia Pasaulio Lietuvių Bend- ruomenei. 1998 m. minėjome 40 metų nuo pirmojo PLB sei- mo New York (1958 m. rug- pjūčio 28-31 d.), kuris išrinko pirmąjį PLB valdybą, pradė- jusią koordinuoti lietuvių iš- siviijos veiklą. Šiais metais rug- pjūčio 15-20 d. Vilniuje susi-

rinks jau dešimtas PLB sei- mas.

PLB istorija bus baigta re- daguoti šių metų rudenį, po to peržiūrėta ir išspausdinta 2001 metais. Knygos ruošą ir leidimą dosniai remia JAV Lietuvių fondas.

PLB inf.

MUZ. NIKODEMAS J. KULYS

1897-1982

Muz. Nikodemus J. Kulys.

Mišios už muz. Nikodemo Kulio sielą bus aukojamos sekmadienį, 10 val. r., birželio 18 d., jėzuitų koplyčioje prie Jaunimo centro. Mišias už tėvo sielą užrašė sūnus Juo- zas Kulys Tėvo dienos proga. Nikodemą Kulį pažinusiai kvietiami Mišiose dalyvauti.

N. Kulys gimė Lietuvoje 1897.05.02 ir atvyko į JAV 1914 metais. Kurį laiką dirbo Scranton, PA. ir Grand Ra- pids, MI. Atvykęs į Čikagą, studijavo muziką ir su St. Šimkum, J. Sauriu, A. Kveda- ru, A. Pociumi ir kitais. 1927 metais baigęs konservatoriją, įgijo muzikos mokytojo specia- lybę. Dar studijuodamas, 1925 m., buvo paprašytas dirbti Šv. Baltramiejaus parapijoje Waukegan, IL. kaip vargoni- ninkas ir chorvedys. Sūnas Juozo Kulio žinomis, jo tėvas vargoninkavo Šv. Mykolo lie- tuvių parapijoje Čikagoje 42 metus ir 25 metus dirbo Či- kagos centriniame pašte. Išė- jęs į pensiją, gyveno Mar- quette Parke, kur mirė 1982 metais. Buvo Marquette Par- ko Namų draugijos Šv. Vardo, Lietuvos Vycių ir Amerikos Lietuvių vargonininkų są- jungos narys.

1936 m. lapkričio 26 d. (Pa- dėkos diena) Šv. Mykolo baž- nyčioje įvyko vestuvės su Pe- tronele Vaišnoraitė (cicerietė ir Šv. Antano par. choro na- re). Per Mišias giedojų Čika- gos prov. vargonininkai, vad. prof. A. S. Pociui. Kuliai užaugino 2 sūnus, Juozą ir Vincentą. Jo žmona mirė 1991 metais. Sūnus Juozas yra ve- dęs Juliją Žemaitaitę. Jų dukra Adelė birželio 18 d. bus

pristatyta kaip viena iš 5 lie- tuvių kilmės debutančių Či- kagos Lietuvių moterų klubo 36-me „Gintaro“ pokylyje. Tė- vas, Juozas Kulys, dirba Cook County ligoninėje Risk Man- agement skyriuje. Kitas sū- nus, Vincentas, gyvena Ever- green, Park, IL.

Muzikas Nikodemus J. Ku- lys išsivijų lietuvių muzikos istorijoj liks kaip darbštus il- garėtis „Muzikos žinių“ dar- buotojas. 1934 m. jis pats iš- leido mėnesinį žurnalą rotato- rinio būdu, keletą metų bū- damas vienas redaktorių (J. Brazaitis, N. Kulys ir A. Po- cius). Redagavo žurnalą su A. S. Pociumi. 1935 m. ir nuo 1938 iki 1942 m. buvo žurnalo redaktorių. Jis buvo Ameri- kos Lietuvių katalikų vargoni- ninkų sąjungos sekretorius (1934-1942).

Jis parašė „Prisiminimus“ „Muzikos žiniose“ 1976 m. (Nr. 1-2, p. 8-9). Čia Nikode- mas Kulys aprašo sunkumus, leidžiant žurnalą ir atgaivi- nimą Vargonininkų sąjungos, artėjant 25 metų jubiliejui. Muz. Kulys rašo: „Darbas Vargonininkų sąjungoje „Mu- zikos žiniose“ man teikė pasi- tenkinimo. Buvau persisun- kęs tėvynės meilės dvasia. Su jauna energija ėjau dirbti Bažnyčios garbei ir tautos naudai. Nelaikiau jokio gar- bingai ar negarbingo atžymė- jimo, bet ji gavau — knygoje „Lietuvės vargonininkas iš- siviijoje“. Šioje knygoje (p.225) yra J.Vaičiaio (Scranton, PA) nuotrauka, o turėjo būti N. Kulio. Tai turbūt yra jo minė- tas „nugarbingas atžymėjimas“.

Dar yra gyvų Vargonininkų sąjungos narių, kurie gerai at- simena Nikodemo Kulio as- menį ir jo veiklą, kurie sykiu giedojų Čikagos Vargonininkų apskrities chore, ypač per lai- dotuves ir kitur.

LJŠ

A. † A.

JULIUS BARDAUSKAS

Mirė 2000 m. birželio 12 d. 3 val. p. p., Florence, South Caroline, sulaukęs 72 metų amžiaus.

Gimė Šiauliuose. Gyveno Čikagoje. Amerikoje išgyveno 48 metus.

Nuliūdę liko: žmona Ligia Bardauskienė Lirgamerytė, sūnus Tomas su žmona Ramona, anūkai Ričardas ir Eriks, duktė Julija Stroom su vyru Eric, anūkai Erica, Kristian ir Hanna; dvi seserys — Regina Filipowicz su šeima Lenkijoje, Sofija Bagdonienė su šeima Lietuvoje ir kiti giminės Kanadoje, Amerikoje ir Vokietijoje.

Velionis bus pašarvotas birželio 18 d., sekmadienį, nuo 2 iki 4 val. p. p. Brady Gill laidojimo namuose, 2929 W. 87 Street, Evergreen Park, IL. Laidotuvės privačios. Vietoje gėlių prašoma aukoti Almos fondui.

Nuliūdę: žmona, vaikai, anūkai ir seserys.

Laidotuvių direkt. Donald M. Petkus. Tel. 800-994-7600.

VIENERIŲ METŲ MIRTIES SUKAKTIS

A. † A.
KĘSTUTIS
CICĖNAS

Jau praėjo vieneri metai be Tavo, brangus Kęstuti. Liko mūsų širdyse Tavo meilė ir gražūs prisiminimai.

Vienerių metų mirties prisiminimui Šv. Mišios už mūsų mylimą a.a. Kęstutį bus atšaukiamos š.m. birželio 17 d., šeštadienį, 8 val. ryto Palaimintojo Jurgio Matulaičio misijos bažnyčioje, Lemont, IL.

Maloniai prašome giminės, draugus ir pažįstamus prisiminti mūsų mylimą a.a. Kęstutį maldose.

Nuliūdę: žmona ir vaikai.

SAGA

RIČARDAS VAICEKAUSKAS

Nr.9

Sie pažadino veikėjus ir pareiškė jiems pretenzijas, esą tie suve- dziojo jų sužadėtines, o už tai turės atsiskaityti. „Su- žadėtiniai“ kartu su „sužadėtinėmis“ atėmė viską, ką tik tie turėjo, net ir apatinius baltinius. Paliko tik ba- tus, kėlnes, viršutinius marškinius ir penkis rublius maistui iki Jakutsko.

Kitos dienos pavakarys sutikau abu merginų gerbė- jus, iš restorano nešančius po kepalėlį juodos duonos penkioms dienoms.

Pasisekus sudoroti pirmos klasės veikėjus, mergi- noms buvo duota užduotis tą patį padaryti su antros klasės keleiviais, o po to — ir su trečios. Užduotis, nors ir sunki, bet įvykdoma. Merginos vėl išėjo ieškoti aukų. Po kelių valandų pas vadeivas stovėjo didelis lagaminas. Pamatė, kad reikalai sekasi gerai, kaliniai pareikalavo vadeivos už gerą darbą atsilųginti vaišė- mis. Vadeivai teko sutikti ir mokėti, nors entuziazmo ir nerodė. Pasivašinę kaliniai sutiko savo priešus — patyliukais į laivą pakliuvusius „vorus“. Prasidėjo žo- džių karas, o po to peštynės. Laivo įgula besipešančius išsyrė vandens čiurkšlėmis. Pavogti daiktai buvo kišami į maišus ir net į ventiliacijos vamzdžius. Tušti lagaminai ir netinkami daiktai lėkė per bortą į Leną.

Kapitonas, sužinojęs apie apiplėšimus ir smurtą, per radijo telegrafą susisieikė su Vitymo prielaukos ad- ministracija, o ši — su milicija. Laivui sustojus išlai- pinti keleivius, prisistatė penki VRM kareiviai ir keli milicininkai. Suradę kalinius, suvarė ir pirmąjį denį ir ėmėsi ieškoti pagrobų daiktų. Rado mažai ką. Tarp nukentėjusių stovėjo ir mums pažįstami veikėjai, liūd- ni ir išsigandę. Išrikiavęs kalinius, milicijos kapitonas paprašė nurodyti skriaudikus. Veikėjai nurodė mergi- nas ir jų „sužadėtinis“. Kiti keleiviai taipogi parodė savo skriaudikus. Abidvi merginos ir dar keturi jų sebrai iš laivo išvesti ir įgrūsti į uždara kalėjimo mašiną, vadinamą „juodvarniu“. Kiti, suprastę, kad ga- li būti sumiti, savo noru išlipo kas kur.

Jakutske, laivui sustojus prielaukoje Darkilach, su- tikau ant kranto stovintį paskutinį kalinį „Krivoj“. Man jis priminė paskutinį mohikaną Unką iš apysakų apie indėnus.

Pabaiga

Namams Paskolos, Apdraustos Sąskaitos

MUTUAL FEDERAL SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2212 West Cermak Road, Chicago, IL 60608 (773) 847-7747

Stephen M. Oksas, President

Patarnaujam Čikagos ir Apylinkių Lietuviams Daugiau Kaip 95 Metus.

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

Maironio lituanistinės mokyklos mokinės per mokyklos gegužinę Pasaulio lietuvių centre.

VYKS SINTAUTIEČIŲ SUVAŽIAVIMAS!

Kaip būtų gera sugrįžti į tėviškę, susitikti su savo giminėmis bei kraštiečiais ir pajusti savo giminės šaknų gilumą... Jei esi sintautietis, zanavykas, Šakių krašto žmogus, visa tai galima padaryti lengvai ir maloniai, nes rugpjūčio 18-20 d. Sintautuose vyks Pasaulio Sintautiečių suvažiavimas.

Susiburs Sintautų parapijos ir istorinio valstiaus kaimų žmonės – iš Apibriškių, Balseiškių, Barandų, Demšių, Duobiškių, Ežeriūnų, Gabartų, Gyliškių (Būdvičių, Stelmoikiškių), Izdagų, Gaisrių, Joniškių, Jundilų, Kasikėnų, Kaupiškų (Dragūnų), Kiaulupių, Kirmiškų, Klepų, Kuodžių, Kušlikų, Leopoldės, Menčikių, Menkinių, Mockupių, Naudžių, Pakorbūdžių, Pariebių, Pavilktinių, Pikžirnių, Ragožių, Rugių, Santakų, Sintautų, Skaistgirių, Skardupių, Smilgių, Starkų, Šiurpaulių, Šlamų, Šuopių, Tarpučių, Tilvikų, Totorviečių, Tumosiškių, Vaišvilų, Vaitiekupių, Veršių, Vaitrako, Vilkelikių, Vyžulupių, Voverių, Zyplių ir Žaltynų.

Susitiksime – vakaronėje dalinsimės prisiminimais, atsiminsime protėvius, lankysime Sintautų apylinkes ir brangias vietas, dalyvausime mokslinėje konferencijoje, klausysimės koncertų, gerėsime sintautiečių darbais parodoje, šoksime, dainuosime ir šv. Mišių auka atšvėsime Sintautų parapijos 200-ąsias metines. Nedažnai susirenka sintautiečiai iš viso pasaulio. Pasinaudokite šia reta proga, grįžkite pabūti tarp savų! Keipkitės, rašykite, klauskite, siūlykite, praneškite apie savo dalyvavimą adresu: Sintautų akademija, P. Vaičiaus g. 34, LT-4480, Sintautai, Šakių raj.; tel. 370 4751111, 370 85 49393; e-mail: sinta@is.lt
prof. Feliksas Palubinskas,
LR Seimo vicepirmininkas

Pirmadienį, birželio 19 d., 8 val.v. klasikinės muzikos stotis WFMT 98,7 FM transliuos Vilniaus styginių kvarteto ir pianistų Sonatos bei Roko Zubovų koncertą. Klausykite klasikinės muzikos! Be kitų kompozitorių kūrinių, bus atliekama ir M. K. Čiurlionio bei S. Vainiūno muzika.

Kanados Lietuvių Bendruomenės valdyba, vadovaujama Algirdo Vaičiūno, labai vertindama mokytojų kursus, nutarė padengti pusę visų Kanados lituanistinių mokyklų mokytojų, vykstančių į lituanistinių mokyklų mokytojų kursus, rengiamus rugpjūčio 6-13 d. Dainavoje, išlaidų.

Lidija ir Darius Polikajai, gyvenantys Downers Grove, IL, š.m. birželio 2 d. susilaukė sūnelio Vito Tomo. Naujuoju šeimos nariu džiaugiasi tėvai, seneliai, o ypač broliukas Kovas ir sesutė Daina.

Rašytoja v.s. Nijolė Užbalienė šeštadienį, birželio 17 d., Pasaulio lietuvių centro Posėdžių kambaryje vyksiančioje „Sietuvos“ skautininkių ir vyr. skaučių draugovės sueigoje skaitys įdomią paskaitą. Sueigos pradžia 1 val. p.p. Visos skautininkės ir viešnios kviečiamos dalyvauti.

Baisų Birželį minint, lietuviškos šv. Mišios Beverly Shores, Indianoje, Šv. Onos bažnyčioje bus aukojamos sekmadienį, birželio 18 d., 1 val. p.p. Po pamaldų – kavutė. Visi kviečiami.

Tik kelis kartus per metus į Čikagos lietuvių bendruomenę užsuka tokie žymūs muzikantai kaip smuikininkas Vilhelmas Čepinskis ir pianistė Guoda Gedvilaitė. Nepraleiskite progos jų pasiklausyti! Birželio 18 d., sekmadienį, 1 val.p.p. Pasaulio lietuvių centre vyks vienintelis jų koncertas, į kurį bilietus įsigyti galite kiekvieną dieną PLC.

sekmadienį, liepos 23 d.
Nek Pr. Marijos Seserų
vienuolyno sodyboje
PUTNAM, Connecticut

METINIS PIKNIKAS

Lietuvių Susitikimo Šventė

11:00 Koncelebruotos ŠV. MIŠIOS

- Pagrindinis celebrantas: Norwich diecezijos
Vyskupas Daniel A. Hart, DD

12:00 VAIŠĖS, užsiėmimai

1:30 IMMACULATA stovyklautojų ir buvusių bendrabutiečių SUSITIKIMAS

3:00 Neringos stovyklautojų PROGRAMA
- Vėliavų nuleidimas

4:00 Didžiųjų dovanų TRAUKIMAS

4:30 Šventųjų Metų MALDOS VALANDĖLĖ

Atvykite pabendrauti ir pasidžiaugti -

pasikvieskite ir savo draugus!

DVIGUBAS PAGERBIMAS

ALRK moterų sąjungos 75-tos kuopos pavasarinis susirinkimas ir pietūs įvyko gegužės 9 d. Garden Chalet restorane, Worth, IL. Pavalgius, susirinkimą vedė pirmininkė Donna Zilis. Kun. J. Velutis, kuopos dvasios vadas nuo pat kuopos įsteigimo, kalbėjo apie Dievo Motinos Marijos svarbą mūsų gyvenime. Po to vyko Marijos statulos apvainikavimas ir giesmė Marijos garbei: „Marija, apvainikuojame tave žiedeliais; tu angelų karalienė, gegužės mėnesio karalienė...“ Vainikavimą vesti buvo pakviestos dvi ilgametės organizacijos narės Harriet Kamin (72 metai) ir Dalė Murray (50-tieji metai).

Centro valdybos sekretorė Sabina Ručaitė-Henson įnešė naujai restauruotą sąjungiečių vėliavą, kurios grožybę stebino visas. Šioji vėliava anksčiau priklausė ALRK moterų sąjungos 29-tai kuopai, kuri veikė prie Apreiškimo parapijos, Brooklyn, NY. Kuopa buvo įsteigta 1916 metais, o vėliava įgyta po kelerių metų. Kuopai sustojus veikti, maždaug po 70 metų gyvavimo, vėliava dingio ir atsirado tik prieš kelerius metus. Nuo amžiaus patamsėjusios vėliavos viduryje spindėjo ALRK moterų sąjungos globėjos Marijos Neperstojančios Pagalbos paveikslas. Vėliavą apsiėmė globoti centro valdybos sekretorė Sabina R. Henson. Po kelių viešų pasirodymų paaiškėjo, kad vėliava susidėvėjusi ir reikalinga skubaus pataisymo.

Centro valdybos posėdyje reikalus rimtai aptartas ir vienbalsiai nuspręsta pradėti restauravimo darbą. Aukos pra-

dėjo plaukti. Po kiek laiko į centro raštinę atėjo laiškas ir 500 dolerių čekis nuo 75-tos kuopos narės Valerijos ir jos vyro Juozo Stanaičių. Laiške pareikšta: „Dabar galėsite betolimesnių trukdymų atnaujinimo projektą užbaigti“. Šiame susirinkime centro valdybos pirmininkė Dalė Murray centro valdybos vardu įteikė Valerijai Stanaitienei specialų žymenį, dėkodama už ypatingą pasidarbavimą kuopos ir organizacijos naudai.

Po to Čikagos apskrities pirmininkė Mary Anna Gertius įteikė 75-tos kuopos narei Elenai Vaičekauskienei 300 dolerių čekį, išreikšdama gilią užuojautą Elenai ir vyrui Petriui pergyvenus didžiausią širdies skausmą. Jų dukrai Joan Bierdz su vyru tragiškai žuvus, Vaičekauskiai priglaudė ir globoja dukros ir žento penkis sūnus nuo 10 iki 16 metų amžiaus.

Susirinkimas buvo labai įdomus, dalyvavo labai daug narių. Susirinkimai yra vykdomi anglų kalba, pritaikyta Amerikoje gimusioms moterims, kurioms lietuvių kalba yra mažai suprantama, bet kurios nori prisidėti prie lietuviškos veiklos ir tęsti lietuviškas tradicijas.

Šioji kuopa pasižymi naujų narių sąrašu ir kiekvienais metais laimi pirmą vietą naujų narių surašymo vajuje. Susirinkimai yra gerai paruošti, tad ir yra gausiai lankomi.

Linkime, kad kuopa ir toliau gyvuotų ir pritrauktų daugiau amerikiečių, taip palaikydama tuos svarbius ryšius su tėvų ir protėvių gimtine – Lietuva.

Dalė Murray

Už ypatingą pasidarbavimą kuopos ir organizacijos naudai centro valdybos pirmininkė Dalė Murray (kairėje) įteikė specialų žymenį vėliavos atnaujinimo mecenatei Valerijai Stanaitienei. Šalia jos stovi centro valdybos sekretorė Sabina R. Henson. Dešinėje – 75-osios kuopos pirmininkė Donna Zilis.

ALRK moterų sąjungos ilgametės narės buvo pagerbtos 75-osios kuopos susirinkimo metu gegužės 9 d. Iš kairės: Dalė Murray ir Harriet Kamin prie naujai restauruotos vėliavos.

Skelbimai

• Akcijų, bonų bei kitų vertybių pirkime ir pardavime jums nuosirdžiai patarnaus, duodamas komiso nuolaidą, **Andrius Kurkulis**, tel. 312-879-7751, dirbas su **First Albany Corp. Čikagoje**. Iš JAV ir Kanados skambinkite veltui: tel. 1-888-879-7730.

• **Amerikos Lietuvių rajai**, vad. Anatolijus Šlutas - kiekvieną sekmadienį 7 v.r. per WCEV 14.50 AM. Tel. 773-847-4903, adresas: 445 S. Francisco, Chicago, IL 60632

Speciali nuolaida PINIGŲ persiuntimui
(Istaiga „Draugo“ pastate)
Tel. 1 773 838 1050

Čikagos ir apylinkių Nekalto Prasidėjimo M. Marijos seselių rėmėjų metiniame susirinkime – valdyba ir dalis narių.

Nuotr. Zigmo Degučio

NEKALTO PRASIDĖJIMO M. MARIJOS SESELIŲ RĖMĖJŲ SUSIRINKIME

Susirinkimas įvyko š.m. birželio 4 d. Švč. M. Marijos Gimimo parapijos salėje tuoj po visų kartu išklaustų 8 v.r. šv. Mišių. Jas už mirusius ir gyvus rėmėjus atnašavo kun. Rimantas Gudelis. Pasveikinęs visus, jis pamoksle prisiminė ir seselių rėmėjų atliekamus kilnius darbus.

Visiems susėdus prie dailiai nuklotų ir gėlėmis papuoštų pusryčių stalų, susirinkusiuosius šiltu ir nuoširdžiu žodžiu pasveikino pirmininkė Juzė Ivašauskienė. Ji sveikino su pavasariu, primindama, kad šis gražiausias metų laikas yra skirtas Marijai, ir linkėjo sveikatos, laimingų dienų bei kvietė maloniai praleisti laiką.

Buvo gautas ir Švč. M. Marijos Nekalto Prasidėjimo vargdienų seselių provincijolės M. Paulės sveikinimas valdybai ir rėmėjams, išreiškiantis dėkingumą už jų ilgametę paramą seselių darbams.

Kun. R. Gudeliui sukalbėjus maldą, buvo vaišinamasi skaniais pusryčiais. Pyragus pusryčiams aukėjo Anų kepyklos savininkai.

Pagrindinė programos atlikėja — poetė ir rašytoja Julija Švabaitė-Gylienė iš savo eilėraščių knygos „Žiemos erskėtis“ skaitė eilėraščius, skirtus birželio skausmingiesiems įvykiams-trėmimams prisiminti. Pirmasis buvo skirtas bičiulei dailininkei, kuri jau buvo įgrūsta į vagoną, bet išsigelbėjo ir pagarsėjo gerais darbais. Ramiai, skausmingai skambėjo poetės žodžiai: „...Bėkit, mergaitės, bėkite!... Tačiau Tu bijojai palikti senelį, seserį ir mažąjį broliuką. ...Ir tu niekada nežinosi, kodėl buvai išgelbėta...“

Poetė sakė, kad ji buvo išvežtųjų liudininkė ir stengėsi išpildyti jų prašymus. Žmonės prašė: „Žibutė, palikit man Žibutę!“, „Atneškite mano šeimynos fotografiją, seklyčioje nuo sienos“...

Tai tokie paprasti žodžiai, bet kaip stipriai ir gyvai jie perduoda anų baisių birželio dienų išgyvenimus ir kaip giliai šie poetės žodžiai smigo į susikaupusių klausytojų širdis.

Keletą eilėraščių poetė skyrė Sibiro tremtiniais. Skaitė eiles iš ciklo „Sibiro kūdikiui“. Ji sakė, kad mintis sukurti šiuos eilėraščius jai gimė nešiojant mažytę anukę, kuri vis

prašydavo šilto pienelio, ir poetė galvojo, ką turėjo išgyventi motinos tų mažylių, kurios buvo vežamos...

Poetė J. Švabaitė skaitė ir naujų eilėraščių, sakė, kad gal šiais metais pasirodys ir knygutė. Tai — eilėraščiai apie vaikus. O mintį tokius eilėraščius sukurti davė jos paskutinis apsilankymas Vilniuje, kai Gedimino gatvėje matė elgetaujančius vaikus ir jos dėmesį atkreipė vienas berniukas su baltu šuneliu. Eilėraščių ciklas pavadintas „Vilniaus gatvės vaikai“, o eilėraštis — „Berniukas su šuneliu“, kuriame poetė ypatingai jautriai ir įžvalgiai perduoda berniuko mintis — „noriu ilgai gyventi, rasti tėvą, motiną“...

Ir kam nesuvirpa širdis besiklausant taip gyvenimiškai ir kartu poetiškai perduotų našlaičio minčių? Ir ne vienas pagalvojo, kiek daug jų Lietuvoje ir kaip labai jiems reikia globos, pagalbos, kurią teikia ir Švč. M. Marijos Nekalto Prasidėjimo vargdienės seserys.

Po to sekretorė Valerija Čepaitienė kvietė pagerbti mirusius narius. Ji perskaitė jų pavardes. 1999 m. mirė: Ieva Apanavičienė, Zuzana Jalašinskienė, Uršulė Eidietis, Vladas Eidietis, dr. Janė Meškauskienė, Ona Odiniene. 2000 m. mirė: Povilas Norvilas, Eleonora Bareikienė, Albinas Dzirvonas, Stasė Mackonienė. Tada, kun. R. Gudeliui vadovaujant, buvo sukalbėta maldą už mirusiuosius.

V. Čepaitienė perskaitė ir naujųjų, 2000 metais atėjusių

Susirinkime kalbėjo Aldona Ankienė.

Nuotr. Z. Degučio

narių pavardes. Tai Jolanta Kerelienė, Vilija Kerelytė, Živilė Jonikienė, Raminta Marchertienė, Aldona Šoliūnienė, Laima Trinkūnienė, Justinas Dėdinas, Irena Gražina Serapinienė, Jonas Butvila, Elena Antanaitienė, Marija Kuprienė ir Maria Valiukevičienė.

V. Čepaitienė kvietė atsistoti nares iš Lemonto ir kitų vietovių, kurios atvyko ankstyvą rytą neartimą kelią. Ji džiaugėsi, kad susirinkime dalyvauja toks gražus būrys narių. Jų tarpe paminėjo buvusias pirmininkes: Birutę Jasaitienę ir Juliją Smilgienę.

Izdininkė Aldona Ankienė skaitė pranešimą apie izdo padėtį bei suminėjo svarbiausius metų veiklos įvykius. (Jie jau buvo aprašyti „Drauge“).

V. Čepaitienė dar padėkojo dr. B. Kazakaitienei už stambesnę auką ir kvietė Sofiją Pleniene vadovauti loterijai. Jai talkininkavo pirmininkė J. Ivašauskienė.

Laimėtojai džiaugėsi laimėtomis dovanomis. Dar visi nusifotografavo, ir jaukus, gerai organizuotas metinis susirinkimas baigėsi.

Aldona Šmulkštienė

Susirinkimo programos atlikėja Julija Švabaitė-Gylienė kartu su pirmininke Juozė Ivašauskiene.

Nuotr. Zigmo Degučio

Čikagos ir apylinkių Nekalto Prasidėjimo M. Marijos seselių rėmėjų metiniame susirinkime (iš kairės): Birutė Jasaitienė, kun. Rimas Gudelis, Aldona Šmulkštienė ir Emilija Pauzuoliene.